

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**BEYLİKDÜZÜ-İSTANBUL KENTSEL YEŞİL ALANLARINDA PEYZAJ
PERFORMANSININ SOSYAL YARAR AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

HAZIRLAYAN

KEMAL EMRE GÜLER

DANIŞMAN

PROF. DR. BÜLENT CENGİZ

BARTIN-2019

T.C.

**BARTIN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI**

**BEYLİKDÜZÜ-İSTANBUL KENTSEL YEŞİL ALANLARINDA PEYZAJ
PERFORMANSININ SOSYAL YARAR AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
KEMAL EMRE GÜLER**

JÜRİ ÜYELERİ

Danışman : Prof. Dr. Bülent CENGİZ - Bartın Üniversitesi
Üye : Prof. Dr. Emine Figen İLKE - Ankara Üniversitesi
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Bayram Niyami NAYİM - Bartın Üniversitesi

BARTIN-2019

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Prof. Dr. Bülent CENGİZ danışmanlığında hazırlamış olduğum “BEYLİKDÜZÜ-İSTANBUL KENTSEL YEŞİL ALANLARINDA PEYZAJ PERFORMANSININ SOSYAL YARAR AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

11.11.2019

Kemal Emre GÜLER

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında, İstanbul ili Beylikdüzü ilçesinde seçilen üç farklı karakterde yeşil alana yönelik peyzaj performansının sosyal yarar açısından değerlendirmesi yapılmıştır. Bu çalışmanın, kentsel yeşil alanların sürdürülebilir planlanması, tasarımı ve yönetimi için gelecekteki çalışmalara yol gösterici nitelikte olması amaçlanmıştır.

Değerli bilgi birikimlerini ve deneyimlerini benimle paylaşan ve beni en iyi şekilde yönlendiren tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Bülent CENGİZ'e ve tezin her aşamasında deneyimini esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Canan CENGİZ'e saygı ve teşekkürlerimi sunarım. Tez sürecinde yardımlarını gördüğüm değerli jüri üyelerim Prof. Dr. E. Figen İLKE'ye ve Dr. Öğr. Üyesi B. Niyami NAYİM'e teşekkür ederim.

Maddi ve manevi destekleri ile her zaman yanımda olan sevgili eşim N. Pelin GÜLER'e, ona ayırmam gereken zamanı çalışmaya ayırmama izin veren minik oğlum Z. Yağız GÜLER'e, annem Handan GÜLER'e, babam E. Zafer GÜLER'e ve kardeşim T. Alkın GÜLER'e bu süreçte yanımda oldukları için sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca, çalışma alanı olarak seçtiğim parklar hakkında bilgilerini paylaşan ve uzman görüşü anketlerim konusunda destek olan değerli Beylikdüzü Belediyesi çalışma arkadaşlarıma ve anket çalışmalarım sırasında yardımlarını esirgemeyen anlayışlı park kullanıcılarına da teşekkürü bir borç bilirim.

Tez çalışması BAP-2017-FEN-CY-006 kodlu "Beylikdüzü-İstanbul Kentsel Yeşil Alanlarına Yönelik Peyzaj Performans Değerlendirmesi Üzerinde Bir Araştırma" başlıklı lisansüstü tezi projesi olarak Bartın Üniversitesi Rektörlüğü tarafından desteklendiğinden dolayı teşekkür ederim.

Kemal Emre GÜLER

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

BEYLİKDÜZÜ-İSTANBUL KENTSEL YEŞİL ALANLARINDA PEYZAJ PERFORMANSININ SOSYAL YARAR AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kemal Emre GÜLER

Bartın Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Bülent CENGİZ

Bartın-2019, sayfa: 84

Hızlı gelişen Türkiye büyükşehirlerinde kentsel yeşil alan planlaması konusundaki eksiklikler ve/veya yetersizlikler kentsel yaşam kalitesi üzerine etkili olmaktadır. Çağdaş kentlerde kentsel yeşil alanlar sosyal anlamda kentin en önemli yaşam alanlarından biridir. Bu bağlamda kentsel yeşil alanlar gerek nitelik ve nicelik yönünden gerekse kentsel yaşam kalitesi ve kullanıcı memnuniyeti düzeyi üzerinde belirleyici rol oynamaktadır.

Çalışma alanı olarak seçilen ve İstanbul iline bağlı olan Beylikdüzü, 2009 yılında ilçe statüsünü kazanmıştır. Beylikdüzü, İstanbul'da hızlı kentleşmenin yaşandığı ilçelerden biridir. Tezin ana amacı Beylikdüzü ilçesindeki kent merkezi, koruluk ve sahil olmak üzere farklı karakterlere sahip alanlardan seçilen 3 parkın, kullanım özelliklerinin ve kullanıcı memnuniyet düzeylerinin saptanmasına yönelik peyzaj performansının sosyal yarar açısından değerlendirilmesidir. Tez çalışmasında kullanılan yöntem üç temel aşamadan oluşmaktadır. Bunlar: (i) parkların özelliklerinin saptanması (ii) kullanıcılara yönelik anket değerlendirmesi (iii) uzman perspektifinden parkların peyzaj performans ölçütlerine (işlevsel, estetik, teknik ve ekolojik açıdan) göre değerlendirilmesidir.

Sonuçta, Beylikdüzü ilçesinde kentsel yeşil alanların planlanması, tasarımı ve yönetimi açısından mevcut park alanları ve gelecekte yapılacak çalışmalar için peyzaj performansını yükseltici yönde öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel yeşil alanlar; peyzaj performansı; sosyal yarar; kentsel peyzaj; Beylikdüzü; İstanbul.

Bilim Kodu: 80509

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

EVALUATION OF LANDSCAPE PERFORMANCE IN BEYLİKDÜZÜ-İSTANBUL URBAN GREEN AREAS IN TERMS OF SOCIAL BENEFIT

Kemal Emre GÜLER

Bartın University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Department of Landscape Architecture

Thesis Advisor: Prof. Bülent CENGİZ

Bartın-2019, pp: 84

Deficiencies and/or inadequacies about the urban green area planning in the fast-developing metropolises in Turkey are effective on the quality of urban life. Urban green areas in modern cities are one of the most important living areas of the city in social sense. In this context, urban green areas play a determining role both in terms of quality and quantity, as well as on the quality of urban life and the level of user satisfaction.

Beylikdüzü, which is selected as the study area and is a district of İstanbul Province, has gained its district status in 2009. Beylikdüzü is one of the districts in Istanbul that has been experiencing rapid urbanization. The main purpose of the thesis is to evaluate the landscape performance in terms of social benefit and determine the usage characteristics and satisfaction levels of selected 3 parks which have different characteristics as city center, coppice forest and seaside in Beylikdüzü District. The method used in the thesis consists of three basic steps. These are: (i) determining the characteristics of the parks (ii) survey evaluation for users (iii) evaluating the parks according to landscape performance criteria (functional, aesthetic, technical and ecological aspects) from the expert perspective.

As a result, suggestions have been developed in Beylikdüzü District in terms of planning, design and management of urban green areas for the existing parking areas and future studies to increase the landscape performance.

Keywords: Urban green areas; landscape performance; social benefit; urban landscape; Beylikdüzü; İstanbul.

Science Code: 80509

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
KABUL VE ONAY	ii
BEYANNAME.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xi
TABLolar DİZİNİ.....	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xv
BÖLÜM 1 GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Amacı ve Kapsamı.....	3
1.2 Literatür Özeti.....	3
1.2.1 Alana İlişkin Literatür Özeti.....	4
1.2.2 Konuya İlişkin Literatür Özeti.....	6
BÖLÜM 2 KURAMSAL TEMELLER	16
2.1 Kentsel Açık ve Yeşil Alanlar	16
2.1.1 Kentsel Açık ve Yeşil Alanların İşlevi ve Önemi.....	17
2.1.2 Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Sınıflandırılması.....	19
2.2 Peyzaj Performansı	19
BÖLÜM 3 MATERYAL VE YÖNTEM	23
3.1 Materyal.....	23
3.2 Yöntem.....	23

BÖLÜM 4 ARAŞTIRMA BULGULARI	26
4.1 Beylikdüzü İlçesi'nin Tanıtımı	26
4.1.1 Coğrafi Konum	26
4.1.2 Jeomorfolojik Özellikler	27
4.1.3 İklim	28
4.1.4 Bitki Örtüsü	31
4.1.5 Nüfus	32
4.1.6 Mevcut Arazi Kullanımı	34
4.2 Araştırma Alanı Olarak Seçilen Parkların Tanıtımı	36
4.2.1 Belediye Parkı	38
4.2.2 Atrium Parkı (15 Temmuz Demokrasi ve Şehitler Parkı).....	43
4.2.3 Pirireis Parkı.....	47
4.3 Kullanıcılara Yönelik Anket Değerlendirilmesi	53
4.3.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri	53
4.3.2 Katılımcıların Parkları Kullanım Amaçları.....	55
4.3.3 Katılımcıların Parklarda Bulunmasını İstedikleri Fonksiyonlar	56
4.3.4 Katılımcıların Parkları Tercih Nedenleri	57
4.4 Uzman Perspektifinden Parkların Peyzaj Performans Ölçütlerine Göre Değerlendirmesi.....	63
4.4.1 Belediye Parkı'na Yönelik Uzman Değerlendirmesi	63
4.4.2 Atrium Parkı (15 Temmuz Demokrasi ve Şehitler Parkı)'na Yönelik Uzman Değerlendirmesi	67
4.4.3 Pirireis Parkı'na Yönelik Uzman Değerlendirmesi.....	71
BÖLÜM 5 SONUÇ VE ÖNERİLER	76
KAYNAKLAR.....	79
ÖZGEÇMİŞ.....	84

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Sayfa No
3.1: Yöntem akış şeması.....	25
4.1: Beylikdüzü ilçesinin konumu	27
4.2: Beylikdüzü sayısal yükselti modeli.....	28
4.3: Beylikdüzü'ne ilişkin aylık ortalama sıcaklık grafiği.	30
4.4: Beylikdüzü'ne ilişkin aylık ortalama yağış grafiği	30
4.5: Beylikdüzü'ne ilişkin aylık ortalama yağış ve günlük maksimum yağış miktarları. ...	30
4.6: Beylikdüzü'ne ilişkin hâkim rüzgâr yönleri.....	31
4.7: Mahallelerin yıllara göre nüfus dağılımı.	32
4.8: Beylikdüzü'nde yıllara göre nüfus dağılımı.....	33
4.9: Beylikdüzü'nde nüfusun mahallelere göre dağılımı	33
4.10: Beylikdüzü'nün mahalle sınırları	36
4.11: Araştırma alanı olarak seçilen parkların Beylikdüzü ilçe sınırları içerisindeki konumları	37
4.12: Belediye Parkı ve yakın çevresine ait uydu görüntüsü.	38
4.13: Belediye Parkı spor alanı ve gölge bitkileri	39
4.14: Belediye Parkı'na ait spor aletleri alanı	40
4.15: Belediye Parkı'na ait step meydanı	40
4.16: Belediye Parkı'na ait koşu parkuru ve spor aletleri	41
4.17: Belediye Parkı'na ait gölet.	41
4.18: Atrium Parkı ve yakın çevresine ait uydu görüntüsü.	43
4.19: Atrium Parkı çocuk oyun grupları.....	44
4.20: Atrium Parkı'nda tırmanma halatı	44
4.21: Atrium Parkı'nda su kanalı	45
4.23: Pirireis Parkı ve yakın çevresine ait uydu görüntüsü.	47
4.24: Pirireis Parkı'nda bisiklet yolu	48
4.25: Pirireis Parkı'nda kiralama noktası	49
4.26: Pirireis Parkı'nda Sualtı Sporları Eğitim ve Sınav Merkezi	49
4.27: Pirireis Parkı plajından bir görünüm.	50
4.28: Pirireis Parkı plajına ait rekreasyonel kullanım.	50
4.29: Pirireis Parkı'nda çocuk oyun alanı	51
4.30: Pirireis Parkı'nda çocuk oyun alanında bulunan modüler oyun aletleri	51

ŞEKİLLER DİZİNİ (devam ediyor)

Şekil	Sayfa
No	No
4.31: Katılımcıların parklarda bulunmasını istedikleri fonksiyonlar.	56
4.32: Kullanıcıların parkları tercih etme nedenlerine ilişkin grafik.	57

TABLolar DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
1.1: Kaynak özetleri-1.....	4
1.2: Kaynak özetleri-2.....	4
1.3: Kaynak özetleri-3.....	5
1.4: Kaynak özetleri-4.....	5
1.5: Kaynak özetleri-5.....	6
1.6: Kaynak özetleri-6.....	6
1.7: Kaynak özetleri-7.....	7
1.8: Kaynak özetleri-8.....	7
1.9: Kaynak özetleri-9.....	8
1.10: Kaynak özetleri-10.....	8
1.11: Kaynak özetleri-11.....	9
1.12: Kaynak özetleri-12.....	9
1.13: Kaynak özetleri-13.....	10
1.14: Kaynak özetleri-14.....	10
1.15: Kaynak özetleri-15.....	11
1.16: Kaynak özetleri-16.....	11
1.17: Kaynak özetleri-17.....	12
1.18: Kaynak özetleri-18.....	12
1.19: Kaynak özetleri-19.....	13
1.20: Kaynak özetleri-20.....	13
1.21: Kaynak özetleri-21.....	14
1.22: Kaynak özetleri-22.....	14
1.23: Kaynak özetleri-23.....	15
4.1: Beylikdüzü'ne ilişkin aylık-yıllık ortalama sıcaklık ve yağış değerleri.....	29
4.2: Mahalle bazında nüfus ve nüfus yoğunluğunun dağılımı.....	34
4.3: Beylikdüzü'nde mahalle bazında bina ve konut sayısı dağılımı.....	34
4.4: Beylikdüzü'nde mahalleler temelinde parkların dağılımı.....	35
4.5: Beylikdüzü'nün arazi kullanım dağılımı.....	35
4.6: Seçilen üç park alanının karakteristik özellikleri.....	38
4.7: Belediye Parkı'nın yapısal ve bitkisel alan büyüklükleri.....	39
4.8: Belediye Parkı'na ait mevcut bitki türleri.....	42

TABLolar DİZİNİ (devam ediyor)

Tablo No	Sayfa No
4.9: Atrium Parkı'nın yapısal ve bitkisel alan büyüklükleri.	43
4.10: Atrium Parkı'na ait mevcut bitki türleri.	46
4.11: Pirireis Parkı'nın fonksiyonlara göre alan büyüklükleri.	48
4.12: Pirireis Parkı'na ait mevcut bitki türleri.	52
4.13: Katılımcıların demografik özellikleri.	54
4.14: Katılımcıların parkları kullanım şekilleri.	55
4.15: Katılımcıların parklarda bulunmasını istedikleri fonksiyonlar.	56
4.16: Katılımcıların parkları tercih etme nedenleri.	59
4.17: Cinsiyet-yaş ilişkisi.	60
4.18: Cinsiyet-medeni durum ilişkisi.	60
4.19: Cinsiyet-eğitim durumu ilişkisi.	60
4.20: Eğitim durumuna göre tercih edilen parklar arasındaki ilişki.	61
4.21: Cinsiyet-gelir durumu ilişkisi.	62
4.22: Gelir durumuna göre tercih edilen parklar arasındaki ilişki.	62
4.23: Cinsiyet-park tercihi ilişkisi.	63
4.24: Uzman perspektifinden Belediye Parkı'nın işlevsel açıdan değerlendirilmesi.	64
4.25: Uzman perspektifinden Belediye Parkı'nın estetik açıdan değerlendirilmesi.	65
4.26: Uzman perspektifinden Belediye Parkı'nın teknik açıdan değerlendirilmesi.	66
4.27: Uzman perspektifinden Belediye Parkı'nın ekolojik açıdan değerlendirilmesi.	66
4.28: Uzman perspektifinden Atrium Parkı'nın işlevsel açıdan değerlendirilmesi.	68
4.29: Uzman perspektifinden Atrium Parkı'nın estetik açıdan değerlendirilmesi.	69
4.30: Uzman perspektifinden Atrium Parkı'nın teknik açıdan değerlendirilmesi.	70
4.31: Uzman perspektifinden Atrium Parkı'nın ekolojik açıdan değerlendirilmesi.	71
4.32: Uzman perspektifinden Pirireis Parkı'nın işlevsel açıdan değerlendirilmesi.	72
4.33: Uzman perspektifinden Pirireis Parkı'nın estetik açıdan değerlendirilmesi.	73
4.34: Uzman perspektifinden Pirireis Parkı'nın teknik açıdan değerlendirilmesi.	74
4.35: Uzman perspektifinden Pirireis Parkı'nın ekolojik açıdan değerlendirilmesi.	75

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

km	: kilometre
m	: metre
m ²	: metrekare

KISALTMALAR

LAF	: Landscape Architecture Foundation / Amerikan Peyzaj Mimarlığı Vakfı
LEED	: Leadership in Energy and Environmental Design / Enerji ve Çevre Tasarımında Liderlik
LPA	: Landscape Protection Area / Peyzaj Koruma Alanı
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences / Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
US	: United States / Amerika Birleşik Devletleri
USGBC	: United States Green Building Council / Amerika Birleşik Devletleri Yeşil Bina Konseyi

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Yeşil alanlar kentsel gelişimin önemli göstergelerindedir. Kentsel yeşil alanların nitelik ve niceliğinin artması kentsel gelişime ekonomik, sosyal ve çevresel yönden önemli katkılar sağlamaktadır. Bu alanların artması aynı zamanda insanların fizyolojik, psikolojik ve sosyal sağlığını da olumlu yönde etkilemektedir. Özellikle İstanbul gibi her geçen gün nüfusu hızla artan büyük kentlerde insanların yeşil alanlara ulaşımı güçleşmektedir. Bu nedenle beklentiler doğrultusunda kentsel yeşil alanların düzenlenmesi ve artırılmasının kentler için önemli olduğu ve kentlerde yeşil alanların, bu alanları kullanan insanların; kentsel yaşam kalitesi, memnuniyeti, duyguları ve mutluluk düzeyleri üzerinde oldukça etkili olduğu düşünülmektedir.

Kaliteli kentsel yeşil alanların oluşturulması yaşam kalitesinin artırılması için zorunludur. Kaliteli yeşil alan çevreleri; planlamada, tasarımda, uygulamada ve bakımda kalitenin başarılmasıyla gerçekleşmektedir (Yücel, 2005). Bu bağlamda sürdürülebilir kentsel yeşil alanların planlanmasında ve yönetiminde peyzaj performans değerlendirmesi günümüzde artan öneme sahiptir.

Nitekim, Amerikan Peyzaj Mimarlığı Vakfı (LAF), 2010 yılından bu yana araştırma alanı incelemeleri yönündeki bir dizi çağrılar aracılığı ile peyzaj performans araştırmalarını teşvik etmektedir. LAF'ın amacı peyzajdaki önemli bir boşluğu doldurmak, peyzaj performansı kavramını oluşturmaktır (LAF, 2014). LAF çalışmaları ile sürdürülebilir peyzaj çözümlerine dikkat çekmekte, tasarımcılar, ajanslar ve savunucular için performans ölçme araçları geliştirmekte ve internet ortamında interaktif bir dizi kaynak sağlamaktadır. Teorik çerçevede sürdürülebilirlik; çevre, ekonomi ve toplum üçlüsü üzerine inşa edilmiştir (Li vd., 2013). Yapılı bir peyzajın çevresel, ekonomik ve sosyal faydalarının ölçümü sayesinde performansı tespit edilebilmektedir. Li vd. (2014) göre peyzaj performansı yararlarına ilişkin genel çerçeve aşağıdaki şekilde sunulmuştur. Bunlar:

I. Çevresel Yararlar:

- Biyoçeşitliliği artırmak
- Hava kalitesini iyileştirmek
- Karbon emilimi etkisini arttırmak ve kentsel ısı adaları etkisini azaltmak
- Kentsel havzalarda dayanıklılığı geliştirmek

II. Ekonomik Yararlar:

- İstihdam arttırmak
- Yeni iş alanları oluşturmak
- Peyzaj değerini arttırmak

III. Sosyal Yararlar:

- Daha fazla rekreasyonel/sosyal fırsatlar sağlamak
- Kullanıcı memnuniyetini artırmak

Bu tez çalışmasında çevresel ve ekonomik yararları değinilmemiş olup Beylikdüzü'nde yer alan farklı karakteristik özelliklere sahip 3 park için "peyzaj performansının sosyal yarar" açısından değerlendirilmesi yapılmıştır.

Çalışmanın özgün değeri üç başlıkta değerlendirilmiştir. Bunlar:

- I. Yerel değer; Beylikdüzü ilçesi için kentsel yeşil alanlar ile ilgili peyzaj performansının sosyal yarar değerlendirilmesi açısından ilk çalışma olması ve böyle bir çalışmanın daha önceden yapılmamış olmasıdır. Bu çalışmanın, Beylikdüzü ilçesi kentsel yeşil alanlarına yönelik yapılacak olan çalışmalara veri tabanı oluşturması amaçlanmaktadır.
- II. Bölgesel değer; Beylikdüzü ilçesi için örnek olacak bir çalışma olması ve İstanbul'un diğer ilçeleri için de uygulanabilecek yapıda olmasıdır.
- III. Ulusal değer; çalışma kapsamında peyzaj performansının sosyal yarar göstergelerinin saptanması, çalışmanın ulusal ölçekte değerini ortaya koymaktadır.

Çalışmanın sonucunda; kaliteli kentsel mekânların düzenlenmesi ve mevcut alanların iyileştirilmesi için sonuçlar ortaya konulmaktadır. Özellikle peyzaj çalışmaları için harcanan giderler oldukça fazla olup, kullanılacak yapısal ve bitkisel malzemelerin doğru tercih edilmesi ve bakımı ekonomik yönden oldukça önemlidir. Sonuçlardan faydalanacak en önemli kuruluş ilçe belediyesi olduğundan dolayı kentsel yeşil alanların daha işlevsel, estetik ve ekonomik olmasına katkı sağlaması için sonuçlar bu kurum ile paylaşılacaktır.

Başarı ölçütleri ise;

- I. Beylikdüzü ilçesinde araştırma alanı olarak belirlenen kentsel yeşil alanların mevcut durumlarının değerlendirilmesi,
- II. Çevre halkının kentsel yeşil alanlar hakkındaki düşüncelerinin ortaya konulması,
- III. Beylikdüzü ilçesi için belirlenen kentsel yeşil alanlarda peyzaj performansının sosyal yarar verilerinin ortaya konulması,
- IV. Sonuçların yerel yönetimlerle paylaşılacak olması şeklinde özetlenmektedir.

1.1 Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Tez çalışmasının amacı, Beylikdüzü ilçesindeki kent merkezi, koruluk ve sahil olmak üzere farklı karakterlere sahip alanlardan seçilen 3 park alanının (Belediye Parkı, Atrium (15 Temmuz Demokrasi ve Şehitler) Parkı, Pirireis Parkı), kullanım özelliklerinin ve kullanıcıyı memnuniyet düzeylerinin saptanmasına yönelik peyzaj performansının sosyal yarar açısından değerlendirilmesidir.

1.2 Literatür Özeti

Çalışma konusuna ilişkin ayrıntılı literatür özeti aşağıda verilmiştir. Yürütülen araştırma çerçevesinde kentsel yeşil alanlara yönelik peyzaj performans değerlendirmesi ile ilgili olarak taranan yerli ve yabancı literatür çalışmaları aşağıda özetlenmiştir.

1.2.1 Alana İlişkin Literatür Özeti

Çalışma alanı ile ilgili olarak taranan yerli ve yabancı literatür çalışmaları aşağıda özetlenmiştir (Tablo 1.1-1.4).

Tablo 1.1: Kaynak özetleri-1.

Yazar İsmi	Hacıhaliloğlu (2012)
Kaynak İsmi	Kentsel Yeşil Alan Sistemi İçinde Kıyı Parklarının Düzenleme İlkeleri
Yöntem	Kentsel yeşil alan sistemi içinde kıyı parklarının düzenleme ilkelerinin incelenmesi amacıyla literatür araştırması yapılmıştır.
Bulgular	İstanbul kıyı parkları, su ve suya ilişkin rekreatif kullanımlardan uzak, sıradan yeşil alanlara dönüşmüştür. Pendik-Tuzla kıyı parkları da İstanbul kıyı parklarının genel halinden payına düşeni alırken, kıyı ve kıyı kullanımına ilişkin rekreatif fonksiyonlara yer verilmeyen, basit park düzenlemeleriyle kıyı parklarının kent insanına hizmet etmesi beklenmektedir.
Ele Alınan Parametreler	Kentsel yeşil alan sistemi içinde kıyı parkları planlama düzenleme ilkeleri ve gelişim politikaları ele alınmıştır.
Değerlendirme	Mevcut durumu iyileştirerek daha çekici bir hale getirmek için kentsel kıyı parkları toplumun ihtiyaçları, istekleri, Pendik-Tuzla kıyıların yerel kimliği ve suya dayalı kullanımların kendini yoğun olarak hissettireceği tasarımlar doğrultusunda yeniden düzenlenmelidir.

Tablo 1.2: Kaynak özetleri-2.

Yazar İsmi	Kart (2008)
Kaynak İsmi	İstanbul Tarihi Yarımada Yeşil Alanlarının Tarihsel Süreç İçerisindeki Değişiminin İrdelenmesi
Yöntem	Konuya ilişkin yerli ve yabancı kaynaklar araştırılarak literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Ayrıca halihazır haritalarının ve imar planlarının incelenmesi sonrasında yerel halk ile yapılmış bir anket çalışması yöntemi izlenmiştir.
Bulgular	İstanbul Tarihi Yarımada yeşil alanlarının, kentleşme sürecine bağlı olarak geçirmiş olduğu doğal, sosyal ve fiziksel değişimler incelenmiş, bölge için yapılmış olan planlama ve haritalama çalışmaları araştırılmış, planlama çalışmalarının uygulanma durumu ve güncel durumu saptanmıştır. Ayrıca kullanıcıların istek ve ihtiyaçları da belirlenmiştir.
Ele Alınan Parametreler	Yeşil alan değişimleri tarihsel süreç içinde ele alınmıştır.
Değerlendirme	Bölge için yapılan planlama çalışmalarında bölgenin tarihi dokusunun, mimari özelliklerinin, arkeolojik eserlerinin ve silüetinin korunması ve ana amacın gelecek nesillerin mirası olması, imajının düzeltilmesi ve gerçek kimliğinin gerçekleştirilmesi vurgulanmaktadır. Ancak bugün, koruma planlarına rağmen, uygulamalar yeterli değildir ve bölge için gerekli hassasiyet gösterilmemektedir.

Tablo 1.3: Kaynak özetleri-3.

Yazar İsmi	Levend (2008)
Kaynak İsmi	İstanbul İli Bayrampaşa İlçesi Açık ve Yeşil Alanlarının Nitelik ve Nicelik Açısından İrdelenmesi
Yöntem	Açık ve yeşil alanları tanımlamak ve standartlarını belirtmek için literatür çalışması yapılmıştır. İlçede bulunan mevcut yeşil alanlar yapılmış olan literatür çalışmasına göre değerlendirilmiştir.
Bulgular	Bayrampaşa ilçesi yeşil alanlarının alansal ve niteliksel açıdan yetersiz oldukları saptanmıştır. Bayındırlık ve İskân bakanlığı kriterleri esas alındığında ilçede kişi başına 5.45 m ² 'lik yeşil alan açığının bulunduğu belirlenmiştir.
Ele Alınan Parametreler	Bayrampaşa ilçesi sınırlarındaki açık-yeşil alanlar ele alınmış olup, bu çerçevede açık-yeşil alanların nicelik ve nitelik yönünden standartlara uygunluğu incelenmiştir.
Değerlendirme	Belediyelerce yapılan yeşil alan düzenlemelerinde, yörenin sosyal yapısı da dikkate alınarak gerekli düzenlemeler yapılmalı ayrıca pasif yeşil alanların aktif kullanıma açılmasını sağlayacak düzenlemeler yapılarak yeni aktif yeşil alanlar elde edilmeli ve mevcut yeşil alanların kullanım yoğunluğunu arttırmak için yenileme çalışmaları yapılmalıdır.

Tablo 1.4: Kaynak özetleri-4.

Yazar İsmi	Aksoy (2001)
Kaynak İsmi	İstanbul Kenti Yeşil Alan Durumunun İrdelenmesi
Yöntem	İstanbul kenti aktif yeşil alanlara ilişkin verilerin depolandığı ve istatistiksel analiz yapmayı sağlayan bilgi sistemi Access 97 programı kullanılarak oluşturulmuştur. İstanbul Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisindeki yerleşim alanlarına ait mevcut aktif yeşil alan kullanım haritasının üretilmesi aşamasında Arcview 3.0 programından yararlanılmıştır.
Bulgular	Elde edilen değerlendirmeler sonucunda, çalışmada kişi başına düşen yeşil alan oranının, yeşil alan standartlarına uymadığı, hatta bu orana erişemediği saptanmıştır.
Ele Alınan Parametreler	Yeşil alan sınıflandırması; rekreasyon amaçlı aktif kullanılan yeşil ve rekreasyon amaçlı aktif kullanılmayan yeşil olmak üzere iki şekilde ele alınmıştır.
Değerlendirme	Alanın İmar planlarını incelenmiş ve imar planlarında bulunan yeşil alan miktarları ile mevcut yeşil alan miktarları arasında yüksek bir fark olduğu ortaya çıkarılmıştır.

1.2.2 Konuya İlişkin Literatür Özeti

Peyzaj performans değerlendirmesi ile ilgili olarak taranan yerli ve yabancı literatür çalışmaları aşağıda özetlenmiştir (Tablo 1.5-1.23).

Tablo 1.5: Kaynak özetleri-5.

Yazar İsmi	Nas (2019)
Kaynak İsmi	Kırşehir Kent Merkezinde Kamusal Açık Yeşil Alan Yeterliliğinin Peyzaj Mimarlığı Açısından İncelenmesi
Yöntem	Kırşehir kent merkezine ilişkin kentsel kamusal açık yeşil alanların mahalle ölçeğinde saptanması ve bu alanlara yönelik analizler ile kamusal açık yeşil alanların kullanıcılarına yönelik anket çalışmasıdır.
Bulgular	Kırşehir kent merkezindeki mahallerin kişi başına düşen kentsel kamusal açık-yeşil alan miktarları ve dağılımları belirlenmiştir.
Ele Alınan Parametreler	Kırşehir kent merkezinde bulunan mevcut kamusal açık- yeşil alanlar ile imar planı sınırında bulunan kamusal açık-yeşil alanlar peyzaj mimarlığı açısından değerlendirilmiştir.
Değerlendirme	Kamusal açık-yeşil alan sistemi içerisinde kullanıcı ihtiyaçlarına uygun kamusal açık-yeşil alanların yeterliliği açısından öneriler geliştirilmiştir.

Tablo 1.6: Kaynak özetleri-6.

Yazar İsmi	Yazgı ve Yılmaz (2015)
Kaynak İsmi	Evaluation of Open Space Performance of Urban Renewal Projects
Yöntem	Kentsel dönüşüm projelerini değerlendirmek ve kentin niteliklerini arttırmak veya değerlerini azaltmak ya da sürdürülebilir yeşil koridorlar oluşturmak gibi yeni fırsatları hesaba katmaya yönelik performanslarını ölçmek için yeni bir metodolojik çalışmadır.
Bulgular	Türkiye’de genel olarak gerçekleştirilen kentsel yenilemeyi ortaya çıkarmak ve kentsel dönüşüm projelerinin çevresel performansını değerlendirmek için Performans Kriterleri adında yeni bir yöntem belirlenmiştir.
Ele Alınan Parametreler	Açık-yeşil alanların kalitatif ve kantitatif özellikleri, yaşam kalitesini ölçmede fayda sağlayacak ve böylece mekânsal değeri artıracak performans kriterlerine göre değerlendirilmiştir.
Değerlendirme	Kentsel gelişim planı ve yenileme projelerinin revizyonuna rekreasyon, bitki örtüsü ve doğa koruma fonksiyonlarını içeren peyzaj mimarlığı disiplini kapsamındaki açık-yeşil alan planları dahil edilmelidir.

Tablo 1.7: Kaynak özetleri-7.

Yazar İsmi	Cengiz vd. (2014)
Kaynak İsmi	A Comparative Study of Public Green Spaces in the Changing Urban Texture in terms of Preferences for Ornamental Plants and Visual Quality: The Case of Bartın (Turkey)
Yöntem	Bartın eski ve yeni kent dokusu karakteristiğine sahip kentsel kamusal yeşil alanlar karşılaştırılmıştır.
Bulgular	Bitki türleri, familya ve orijinlerine göre dağılımlarını, kentsel kamusal yeşil alanların görsel kalitesi belirlenmiştir.
Ele Alınan Parametreler	Literatür taraması yapılarak sosyo-demografik özellikleri ile değişen kentsel dokudaki kentsel kamusal yeşil alanlar, kentsel kamusal yeşil alanların sürdürülebilirliği (estetik, işlevsel ve ekolojik) açısından ele alınmıştır.
Değerlendirme	Elde edilen veriler doğrultusunda, kentsel kamusal yeşil alanlara yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Tablo 1.8: Kaynak özetleri-8.

Yazar İsmi	Çelik (2013)
Kaynak İsmi	Manavgat Merkez İlçesi Yeşil Alanlarının İrdelenmesi
Yöntem	Manavgat kentinin imar planındaki mevcut yeşil alan ve arazi kullanım durumları değerlendirilmiştir. Manavgat Belediyesi tarafından yapılan yeşil alan envanter çalışmalarında yeşil alanların büyük çoğunluğunun mahalle parkı olarak kabul edilmiştir. Bu ayrımı, parklarda yeşil alanın olup olmamasına göre yapmışlardır. Sadece çocuk oyun elemanlarının olduğu yeşil alanları çocuk oyun alanları, yeşil alana sahip parkları ise mahalle parkları olarak ele alınmıştır.
Bulgular	Manavgat ilçesi yeşil alanlarının niceliksel olarak standartların altında, niteliksel olarak konum, işlev, donatı elemanları yetersiz ve mevcut yeşil alanların kentteki dağılımlarında ise dengesizliklerin olduğu belirlenmiştir.
Ele Alınan Parametreler	Açık ve yeşil alanlara ilişkin tanım ve standartlara yer verilerek Manavgat kent bütününe mevcut alan kullanımı irdelenmiş ve planlama kararları ile değerlendirmeler yapılmış, açık ve yeşil alanların kent içindeki dağılımı incelenmiştir.
Değerlendirme	Kentte yeşil kuşak sistemi yanı sıra mevcut açık ve yeşil alanların tekrar gözden geçirilerek işlevsel açıdan kullanım olanaklarının artırılması, bitkisel tasarım açısından irdelenip iyileştirilmesi, yeni açık ve yeşil alanların kazandırılması konusunda öneriler geliştirilmiştir.

Tablo 1.9: Kaynak özetleri-9.

Yazar İsmi	Çulha (2013)
Kaynak İsmi	Kırklareli Kent Merkezi Açık Yeşil Alanlarının Nitelik ve Nicelik Açısından İrdelenmesi
Yöntem	Kent merkezinin 12 mahalleye ayrıldığı belirlenmiş olup, mahalle bazında kentin mevcut açık yeşil alanları, nitelik ve nicelik açısından 11 kategoride (açık yeşil park alanları, çocuk oyun alanları, resmi kurum bahçeleri, mezarlıklar, eğitim kurum bahçeleri, askeri alanlar, ağaçlandırma sahaları, spor alanları, dini tesis bahçeleri, kavşaklar-refüjler ve akarsu kenarı yeşil alanlar) irdelenmiştir.
Bulgular	Kent bütününde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının standartlara göre 10 m ² /kişi olması gerekirken, 1,8 m ² /kişi olduğu saptanmıştır.
Ele Alınan Parametreler	Kent merkezinin standartlara uygunluğunun belirlenmesinde kişi başına düşen açık yeşil alan miktarlarının hesaplanması sırasında aktif yeşil alanlar, parklar, çocuk oyun alanları ve spor alanları kullanılmıştır.
Değerlendirme	Kentteki açık ve yeşil alanlar büyüme hızına paralel bir gelişme göstermediği, kentin gelecekteki nüfus artışı dikkate alınarak, uzun bir döneme dayanan nüfus tahminlerine göre planlanmadığı, sosyal ve ekonomik faktörlere göre şekillenmediği görülmektedir. Bu nedenle açık ve yeşil alanların geleceği ile ilgili planlamaya acil olarak önem verilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 1.10: Kaynak özetleri-10.

Yazar İsmi	Li vd. (2013)
Kaynak İsmi	Landscape performance: Quantified benefits and lessons learned from a treatment wetland system and naturalized landscapes.
Yöntem	Peyzaj performansı araştırılmış ve sulak alan sisteminin iyileştirilmesi ile doğal peyzaj öğeleri kullanılan 3.200 dönümlük master planlı bir alandan elde edilen sonuçlar tartışılmıştır.
Bulgular	Karbondiyoksit sekestrasyonu azaltılmış biçme, gübre kullanımı ve içilebilir su ile sulamanın azaltılması yoluyla maliyet tasarrufları dahil olmak üzere potansiyel ve fiili faydaları belirlendi.
Ele Alınan Parametreler	Su kalitesi, toprak verimliliği ve otsu bitki çeşitliliği ortaya konuldu ölçütler ile ele alınmıştır.
Değerlendirme	Çevresel, ekonomik ve sosyal yararların sonuçları değerlendirilmiştir.

Tablo 1.11: Kaynak özetleri-11.

Yazar İsmi	Yücekaya (2013)
Kaynak İsmi	Kilis'te Açık Yeşil Alanlar ve Park Nitelikleri
Yöntem	Kent içerisindeki üç parkta ziyaretçilerle anket çalışması ve gözlemler yapılmıştır.
Bulgular	Park kullanıcılarının parklardan genel anlamda memnuniyetsiz oldukları, özellikle aktivite ve yeşil alanları, temizlik ve bakım gibi konularda parklarda eksikliklerin olduğu anlaşılmaktadır.
Ele Alınan Parametreler	Kentsel yeşil alanların farklı tanımları, işlevleri, sınıflandırılmaları, Dünya'da ve Türkiye'de kabul edilen niceliksel standartlar ve literatür taraması yapılarak niteliksel ölçütler ile ele alınmıştır.
Değerlendirme	Kilis'te kent makro formunda dengeli bir yeşil dağılımı olmadığı ve yeşil alanların mevzuatta belirlenen niceliksel standartların çok altında kaldığı sonucuna varılmıştır. Nitelik konusunda yapılan değerlendirmeler ve anket sonuçlarının birlikte değerlendirilmesiyle park niteliklerinin yetersiz olduğu, planlanan yeşil alanların uygulamaya geçirilmediği görülmüştür.

Tablo 1.12: Kaynak özetleri-12.

Yazar İsmi	Eren (2012)
Kaynak İsmi	Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Dağılımlarının Tarihi Süreç İçindeki Değişimi: Trabzon Kenti Boztepe-Ganita Aksı Örneği
Yöntem	Bu çalışmada belge taraması yöntemi kullanılarak, geçmişten bugüne, toplumsal yapı ile birlikte değişen açık ve yeşil alanların oluşumlarını öncelikli olarak kentsel tasarım teorileri ve bu teorilerden ulaşılan kavramlar açısından irdelenmiştir. Ayrıca 30 kişilik bir gruba anket çalışması yapılmıştır.
Bulgular	Bu alanlar tasarlanırken kentsel tasarım kavramlarının dikkate alınmadığı bu nedenle başarılı kentsel çevreler olmadığı (kalite değerlerini gerçekleştiremediği) katılımcı değerlendirmeleri sonucunda bulunmuştur.
Ele Alınan Parametreler	(I) Şekil-zemin teorisi ve bileşenleri; kitle, boşluk, (II) Mekânsal bağlantılık teorisi ve kavramları/bileşenleri mekânsal süreklilik/devamlılık/bağlantılılık, referans çizgisi, (III) Yer teorisi ve kavramları/bileşenleri insanın demografik özellikleri, mekânın işlevleri.
Değerlendirme	Hızla artan ve kontrolsüz büyümeler şekil-zemin ilişkisinin değişmesine, kitle-boşluk ilişkisinin bozulmasına, dağılımın dengesizleşmesine neden olduğu ortaya koyulmuştur.

Tablo 1.13: Kaynak özetleri-13.

Yazar İsmi	Gülersoy vd. (2012)
Kaynak İsmi	Mevcut Kentsel Dokuda Çevresel Kalitenin İyileştirilmesi “Stratejik Kalite Planlaması Modeli
Yöntem	Stratejik Kalite Planlaması Modeli başlıklı araştırma projesi kapsamında hazırlanmıştır.
Bulgular	Tarihsel ve mimari değer açısından zengin, ancak zaman içinde çeşitli nedenlerle eskiyen ve kullanım standardı düşen kentin stratejik planı belirlenmiştir.
Ele Alınan Parametreler	Stratejik Kalite Planlaması Modeli temel değerleri ve kalite politikaları.
Değerlendirme	Araştırma sonucunda, kentin stratejik planlama yoluyla kullanım standardın yükseltilmesi yönünde planlama, tasarım, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde uygulanabilecek bir çalışma sistemi ortaya konulmuştur.

Tablo 1.14: Kaynak özetleri-14.

Yazar İsmi	Günel (2010)
Kaynak İsmi	Soma (Manisa) İlçesi Açık ve Yeşil Alan Potansiyelinin Belirlenmesi
Yöntem	Soma ilçesi belediye imar sınırlarına göre mahalle bazında yapılan araştırma ile açık-yeşil alan miktarları belirlenmiştir. Ayrıca, açık-yeşil alanlar nitelik ve nicelikleri bakımından 12 kategoride sınıflandırılarak ele alınmıştır.
Bulgular	Soma ilçesinde açık-yeşil alanların dağılımlarının dengesiz olduğu ve kentte kişi başına düşen yeşil alan miktarının yeterli olmadığı belirlenmiştir.
Ele Alınan Parametreler	Soma ilçesi kentsel gelişiminin ekolojik ölçütler dikkate alınarak yapılabilmesi için, alan mahalle ölçeğinde ele alınarak, açık-yeşil alan potansiyelinin belirlenmesi ve kişi başına düşen açık-yeşil alan miktarının belirlenmesi hedeflenmiştir.
Değerlendirme	Açık-yeşil alanların 2009 yılı nüfus verileri ile karşılaştırılmasında, kişi başına düşen aktif yeşil alan oranı 1,90 m ² ile standartların altında kaldığı, planlanan yeşil alanların alansal değerlerinin yetersiz kaldığı mevcuttaki yeşil alanların genelde homojen bir dağılımının olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1.15: Kaynak özetleri-15.

Yazar İsmi	Koramaz (2010)
Kaynak İsmi	Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesinde Yeşil Alanların Etkinliğinin Ölçülmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Model Önerisi
Yöntem	Çalışma konusuna ilişkin teorik çerçevenin oluşturulması ve ilgili araştırma ve örneklerin incelenmesi amacıyla literatür araştırması yapılmıştır. Ayrıca, çalışmada anket uygulaması gerçekleştirilmiştir.
Bulgular	Yaşam kalitesinin oluşumunda öncelikli olarak bireylerin kentsel hizmetlere ve yaşantılarına ilişkin algısal değerlendirmelerinin ve memnuniyet düzeylerinin etkili olduğu, bu konulara ilişkin mevcut koşulların ise ardından rol oynadığı, diğer yandan farklı konulara ilişkin özelliklerin birbirleriyle etkileşimli olarak geliştiği ortaya konulmaktadır.
Ele Alınan Parametreler	Çalışmada yeşil alanların yaşam kalitesi ile ilişkisi ele alınmaktadır.
Değerlendirme	Yeşil alanların yaşam kalitesine katkı sağlayan özellikleri bağlamında değerlendirildiğinde yeşil alanların sayısal ve alansal büyüklükleri bakımından geliştirilmesinin yaşam kalitesinin yükseltilmesi bakımından önemli olduğunu fakat tek başına yeterli olamayacağını kanıtlamıştır. Özellikle düzensiz gelişmiş konut alanlarında yeşil alanların niteliklerinin geliştirilmesi ve konut çevresiyle bir bütün içerisinde ele alınarak düzenlenmesiyle konut alanına olumlu yönde katkı sağladığı ortaya çıkmaktadır.

Tablo 1.16: Kaynak özetleri-16.

Yazar İsmi	İnceoğlu ve Aytuğ (2009)
Kaynak İsmi	Kentsel Mekânda Kalite Kavramı
Yöntem	Literatür taraması
Bulgular	Dünyadaki gelişmeler doğrultusunda, ülkemizdeki mekân kalitesi bağlamında gerek tasarımı yeni yapılacak gerekse yeniden düzenlemesi yapılacak kentsel mekânlara (meydanlar ve sokaklar) yönelik parametreleri belirlenmiş.
Ele Alınan Parametreler	Araştırma sonucunda, kullanılabilir mekânsal kalite parametreleri ortaya konulmuştur.
Değerlendirme	Kalite kavramıyla ilgili araştırmalarda kavramın çok boyutlu ve katmanlı olmasından dolayı mimarlık alanında da bu kavramla yapılacak araştırmalarda mekân veya yere sadece işlevsel özellikleri ile değil, o yere özgü onu tanımlayan ya da onu anlamlı kılan birçok özelliğiyle beraber ele alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 1.17: Kaynak özetleri-17.

Yazar İsmi	Akbulut (2007)
Kaynak İsmi	Aksaray Kenti Açık-Yeşil Alanlarının Nitelik ve Nicelik Yönünden Değerlendirilmesi
Yöntem	Araştırmanın yöntemi analiz, gözlem, sentez ve değerlendirmeden oluşmaktadır. Açık ve yeşil alan kavramının tanımı yapılarak, açık ve yeşil alanların amacı, işlevi, çeşitli kaynaklara göre sınıflandırılması, ülkemiz ve yabancı ülkelerde belirlenen standartlar incelenmiştir.
Bulgular	Araştırma sonuçlarından elde edilen bilgilere göre kent merkezindeki aktif yeşil alanların toplam miktarı 578910 m ² 'dir ve kişi başına 3,42 m ² aktif açık ve yeşil alan düşmektedir. Mevcut aktif alanlara meydanlar, mezarlıklar, refüjler, pazar yerleri, açık otoparklar, resmi kurum ve okul bahçeleri, diğer açık alanlar ilave edildiğinde ise kişi başına 44,6 m ² yeşil alan düştüğü saptanmıştır.
Ele Alınan Parametreler	Aksaray kent merkezi içerisindeki açık-yeşil alanların bugünkü durumları incelenmiş ve yeterlilikleri araştırılmıştır.
Değerlendirme	Aksaray kent merkezini açık ve yeşil alanlar açısından ele aldığımızda aktif yeşil alanlar açısından yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 1.18: Kaynak özetleri-18.

Yazar İsmi	Albayrak (2006)
Kaynak İsmi	Çorum Kenti Mevcut Alan Kullanım Kararları ve Açık-Yeşil Alan Verilerinin Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma
Yöntem	Bu çalışmada Çorum kentinin mevcut kültürel, sosyal, fiziksel ve ekonomik verileri irdelenerek, kentsel arazi kullanım biçimi ve kararları ortaya koymaya yönelik çalışmalarda bulunulmuştur.
Bulgular	Çorum kent bütününe mevcut alan kullanımları irdelenmiş ve planlama kararları ile örtüşmediği saptanmıştır.
Ele Alınan Parametreler	Çorum kentinde mevcut olan kullanımlar ve açık-yeşil alan sistemler konusunda bugüne kadar yapılan çalışmalar ele alınmıştır.
Değerlendirme	Kentte yeşil kuşak sistemi yanı sıra mevcut açık ve yeşil alanların işlevsel açıdan kullanım olanaklarının artırılması, bitkisel tasarım açısından irdelenip iyileştirilmesi, yeni açık ve yeşil alanların kazandırılması konusunda öneriler geliştirilmiştir.

Tablo 1.19: Kaynak özetleri-19.

Yazar İsmi	Eşbah (2006)
Kaynak İsmi	Aydın'da Kent Parklarının Bazı Ekolojik Kalite Kriterleri Yönünden İrdelenmesi
Yöntem	Aydın kent parklarındaki geçirimli toprak yüzeyi miktarları ortaya konmuştur ve bu parklarda yapılan arazi çalışmaları sonunda mevcut bitki örtüsü tespit edilmiştir.
Bulgular	Aydın belediyesinden alınan parkların tasarımı ile ilgili çizim dosyaları ve parkların barındırdığı servisler ve yeşil alan miktarlarını belirten listeler kullanılarak parklardaki geçirimli toprak yüzeyi miktarları ortaya konulmuştur. Bu parklarda yapılan arazi çalışmaları sonunda mevcut bitki örtüsü belirlenmiştir. İncelenen 47 parkta ortalama geçirimlilik oranının %37,98 ve parklardaki vejetasyonun sadece %11,64'ünün Aydın'ın doğal bitki örtüsünden olduğu belirlenmiştir.
Ele Alınan Parametreler	Aydın kenti parklarının ekolojik kalite kriterleri (geçirimsizlik-toprak ve doğal bitki örtüsü-biyolojik çeşitlilik) ile irdelenmektedir.
Değerlendirme	Sonuçta parkların geçirimli toprak yüzeyleri ve doğal vejetasyon miktarı açısından yetersiz kaldığını ve bundan dolayı kent ortamına pek çok katkısı olabilecek böylesine önemli alanların habitat değerlerinin düşebileceği sonucunu ortaya koymaktadır.

Tablo 1.20: Kaynak özetleri-20.

Yazar İsmi	Gökalp (2006)
Kaynak İsmi	Körfez Depremi Sonrası Adapazarı Kentsel Yerleşim Düzeninde Açık ve Yeşil Alan Sisteminin Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi
Yöntem	Araştırma konusu ile ilgili tez, kitap, makale, rapor, bildiri ve dergiler incelenmiş, internet üzerinden araştırma yapılmıştır. Araştırma alanı mevcut durum tespitinde, araştırma alanının doğal ve sosyo-kültürel verileri incelenmiştir.
Bulgular	Adapazarı kent merkezi ve yeni yerleşim bölgesinin kamusal açık ve yeşil alanları saptanarak, bunların açık ve yeşil alan sistemine yönelik katkıları ve mevcut durumları üzerine incelemeler yapılmıştır.
Ele Alınan Parametreler	Deprem sonrası alan ve içerik yönünden yetersizliği belirlenen açık ve yeşil alanların bugünkü durumları incelenmiştir.
Değerlendirme	Adapazarı kent bütünü incelendiğinde aktif yeşil alanların daha ağırlıklı olduğu görülmektedir. Deprem sonrası kentsel yapılanma sürecinde açık ve yeşil alanların gelişiminin yanı sıra, doğal çevrenin korunması ve kent bütününe uyumu da ele alınması gerektiği vurgulanmaktadır.

Tablo 1.21: Kaynak özetleri-21.

Yazar İsmi	Yücel (2005)
Kaynak İsmi	Parkları ile İlgili Kalite Ölçütlerinin Oluşturulması
Yöntem	Kent parklarında kullanıcılar için kaliteli bir yaşam çevresi oluşturmada etkin olan kalite kriterlerinin belirlenmesine yönelik tanımlayıcı çalışmadır.
Bulgular	Sosyo-demografik özelliklerdeki farklılaşmanın genel beğeni algılamalarını etkilemediği, kalite kriterleri algılamalarını etkilediği belirlenmiştir.
Ele Alınan Parametreler	Kriterler; aktivite ve kullanımlar (çeşitlilik), ulaşılabilirlik (okunaklılık), konfor ve imaj (güvenlik ve bakım) ve sosyallik (sahiplik hissi) olarak belirlenmiştir. Kriterler, Maçka, Ulus ve Zeytinburnu parklarında kullanıcılarla yapılan anketlerle irdelenmiştir.
Değerlendirme	Konfor, imaj, güvenlik, bakım ve sosyallik kriterlerinin kullanıcıların parkları kaliteli olarak algılamalarında etkili önemli kriterler olduğu, çeşitlilik kriterinin kullanıcılarının genel beğenilerini dolayısıyla da parkı kaliteli olarak algılamalarını etkilemeyen bir kriter olduğu vurgulanmıştır.

Tablo 1.22: Kaynak özetleri-22.

Yazar İsmi	Önder (1997)
Kaynak İsmi	Konya Kenti Açık ve Yeşil Alan Sisteminin Saptanması Üzerinde Bir Araştırma
Yöntem	Açık ve yeşil alanları tanımlamak ve standartlarını belirtmek için literatür çalışması yapılmıştır. Kentte bulunan mevcut yeşil alanlar yapılmış olan literatür çalışmasına göre değerlendirilmiştir.
Bulgular	Kentsel açık ve yeşil alanların bugünkü durumu ve yeterliliği belirlenmiştir.
Ele Alınan Parametreler	Konya kentinin ile birlikte şekillenen yeşil alanların oluşumları ve planlama çalışmalarının etkileriyle şekillenen yeşil alan değişimleri tarihsel süreç içinde ele alınmıştır.
Değerlendirme	Konya kenti ve yakın çevresinde bulunan açık yeşil alanlar bir sistem oluşturmaktan çok uzaktır. Bugüne dek yapılan imar planlarında kent için açık-yeşil alan sistemi ortaya konulmamıştır. Oysa kentin tarihi süreç içinde gelişme şekli potansiyeli, doğal özellikleri ve bugünkü kentsel gelişim durumu bir değil birden fazla sistemin birleştirilmesi sonucu ortaya çıkacak açık-yeşil alan önerisini olanaklı hale getirdiği yapılan değerlendirmeler arasındadır.

Tablo 1.23: Kaynak özetleri-23.

Yazar İsmi	Eymirli (1994)
Kaynak İsmi	Erzurum Kenti Açık ve Yeşil Alanların Saptanması ve Kent İçi Açık-Yeşil Alan İlkeleri Yönünden Araştırılması
Yöntem	Literatür taraması yapılarak kentin fiziksel yapısı içinde mevcut açık ve yeşil alanların durumu, imar planlarının konuya yaklaşımı incelenmiştir.
Bulgular	Kentte mevcut açık ve yeşil alanların yetersiz ve halkın ihtiyacına cevap vermekte yetersiz kaldığı saptanmıştır.
Ele Alınan Parametreler	Erzurum kentinde yeşil alan sisteminin temeli olarak yeşil kuşak (green belt) ve yeşil örgün (green network) sistemleri önerilmiştir.
Değerlendirme	Araştırma alanı içerisinde, halkın kullanımına kapalı, açık ve yarı açık yeşil alanlar belirlenmiş ve kişi başına düşen 6.8 m ² yeşil alanın, gelişmiş ülkelerin değerleriyle karşılaştırıldığında yeterli olduğu saptanmıştır.

BÖLÜM 2

KURAMSAL TEMELLER

Bu bölümde kentsel açık ve yeşil alanlar ve peyzaj performansı ile ilgili konular ele alınmıştır.

2.1 Kentsel Açık ve Yeşil Alanlar

Açık alanlar, kent içerisinde yollar ve yapılar haricinde boş kalan açıklıklardır. Bu alanlar rekreasyonel planlamaya uygun alanlardır. Yeşil alanlar ise, tanımladığımız bu açık alanların bitkilendirilmesi ya da doğal bitki örtüsü ile örtülmesi ile oluşmaktadır. Her yeşil alan bir açık alan niteliğindedir her açık alan bir yeşil alan olmayabilir.

23804 sayılı İmar Yönetmeliği'ne göre yeşil alan kavramı “Toplumun yararlanması için ayrılan oyun bahçesi, çocuk bahçeleri, dinlenme, gezinti, piknik, eğlence ve kıyı alanları toplamıdır. İnterpol ölçekteki fuar, botanik ve hayvanat bahçeleri ve bölgesel parklar da yeşil alan kapsamındadır” şeklinde tanımlanmaktadır. Aktif yeşil alan kavramını ise kent ve mahalle parkı, çocuk bahçesi ve oyun alanlarının toplamıdır şeklinde tanımlamaktadır (Gül ve Küçük, 2001).

Keleş (1998)'e göre açık-yeşil alanlar genel anlamda; insanların yaşadığı alanlarda yapılar dışında kalan alanlarda doğal halde veya toplumun kullanımına bırakılmış alanlar olarak tanımlanmaktadır (Şahin, 2010).

Ülkemiz kentlerinde yeşil alan miktarının belirlenmesi için 02.09.1999 tarihinde yayınlanan 23804 sayılı Resmî Gazete'de “İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik” hükümlerine göre; kentlerde kişi başına düşen yeşil alan miktarının en az 10 m², belediye alan sınırları dışında kalan kırsal kesimde ise kişi başına düşen yeşil alan miktarının en az 14 m² olması ön görülmektedir.

Kentsel mekânda açık ve yeşil alanlar, genelde bir bütünlük içinde yer alır ve birbirini tamamlarlar. Bu nedenle kentsel açık ve yeşil alanlar, kentin fiziksel yapısını ortaya koyan

ve biçimlendiren temel alan kullanımlarından birisi olup diğer alan kullanımlarını bütünleştiren bir denge unsurudur (Gül ve Küçük, 2001).

Kent yerleşim planları incelendiğinde, kent içerisindeki açık-yeşil alanlar bazen belli planlar çerçevesinde bazen de plansız olarak kendiliğinden oluşabilmektedir. Her iki durumda da kentsel açık ve yeşil alanlar, kentin topoğrafyası, jeomorfolojisi, iklimi, kentin politik ve mimari yapısı, en önemlisi de kent insanının sosyal, kültürel ve ekonomik yapısı bu konuda önemli rol oynamaktadır. Genel olarak yeşil doku sistemi iki ana grupta ele alınabilir. Bunlar (Gül ve Küçük, 2001);

- I. Dağınık Yeşil Alanlar: Kent içinde lekeler halinde ayrı ayrı büyük veya küçük birimler halinde yer alır. Dağınık yeşil alanlar sistemi daha çok arazi politikasından yoksun ve plansız gelişen kentlerde yaygındır.
- II. Yeşil Bandlar Sistemi: Bu sistem kentin bölgelerini veya belli kısımları birleştiren bandlar şeklinde bütünlük arz eden ve organik bir yeşil dokudur. Yeşil band, kentin morfolojik, klimatik, jeomorfolojik, kent karakteri gibi pek çok etkenlere bağlı olarak zincirleme eksen, yıldız veya kama şeklinde olabilmektedir.

2.1.1 Kentsel Açık ve Yeşil Alanların İşlevi ve Önemi

Öztan (1974)'e göre, kentlerde yaşayan insanların sağlığı için önem taşıyan açık-yeşil alanlar, kentteki fonksiyonel ve estetik gereksinimler için çeşitli etkinlikleri kapsayan arazi kullanım biçimidir. Açık-yeşil alanlar kentlerde ekolojik, fiziksel, sosyolojik ve psikolojik sorunların çözümü için birçok görevi yerine getirmektedir. Özellikle yoğun yapılaşmanın olduğu kentlerde açık-yeşil alanlar; kente sağlık yönünden katkılarının yanı sıra hava kirliliğinin önlenmesi mikroklimatik etkileri kent bütünlüğüne sağladığı fiziksel denge, yerleşim alanlarına kazandırdığı estetik ve rekreasyonel kullanımlar ile önemli kentsel bileşenlerdir (Tosun, 2007).

Richter (1981)'e göre kamusal açık ve yeşil alanların işlevlerini; sınıflama, bağlantı, biyoklimatik-hijyenik, koruma, estetik, yaşamsal, rekreasyonel ve alansal koruma olarak sıralanmaktadır (Gökalp, 2006).

Kentsel açık ve yeşil alanlar, peyzaj mimarlığı açısından gerek estetik gerekse işlevsel birçok öneme sahiptir (Gül ve Küçük, 2001).

- Açık ve yeşil alanlarda kullanılan bitkisel ve yapısal materyaller form, ölçü, doku, renk, çizgi vb. özellikleri ile kent mekanına fiziksel ve estetik değer sağlarlar.
- Kentlerin monoton geometrik yapı veya yapı kitlelerinin sert dokularını hafifletir, keskin hatlarını yumuşatır, onlara canlılık verir. İnsan ile çevre, yapı ile yapı, yapı kitleleri ile boşluklar arasında denge sağlar ve organik bir ilişki kurarlar.
- Mikroklimayı kontrol eder ve düzenler. Örneğin kent ortamında havayı temizler, oksijen miktarını artırır, tozu veya havadaki kirli materyalleri tutar, hava sirkülasyonu sağlar, hava akımını ve nemini düzenler, ısı yükselmesini önler, havayı serinletir, rüzgâr hızını azaltır ve istenilen istikamete yöneltir.
- Sınır, engel ve perde oluşturur. Araç ve yaya trafiğini yönlendirir ve kolaylaştırır. Kentiçi sirkülasyonda kolaylık sağlar. Gizlilik ve mahremlik yaratır. Yansıyan veya göz kamaştıran ışığı elemine eder.
- Bireyin ve toplumun aktif ve pasif rekreasyonel ihtiyaçlarının (eğlenme, dinlenme, görme, spor etkinlikleri vb.) karşılanması için imkân oluşturur.
- İnsan psikolojisine olumlu katkı sağlar; kent ortamı stresinin olumsuz etkilerini azaltır.
- Bitkilerin renk, biçim, doku, ölçü gibi özellikleriyle insan psikolojisini rahatlatarak insan yaşamını kolaylaştırır ve anlam kazandırır.
- İnsan ilişkilerini olumlu yönde etkileyerek bireylerin sosyalleşmesine yardımcı olur. Doğa ve çevre kavramlarının konusunda bilgilenme ve bilinçlendirmede önemli rol oynar.
- Gürültüyü absorbe eder veya azaltır. İstenmeyen görüntüleri kamufle eder.
- Toprak ve su korumayı sağlar, toprak verimliliğini artırır.
- Ekonomik yarar sağlar; yaşama sevinci sağlayarak işgücü ve verimi artırır, sağlık yönünden olduğu kadar beslenme ve diğer kullanımlar için ekonomik katkı sağlar, bitkisel üretim ve pazarlama ile ilgili peyzaj sektörlerinin gelişmesine katkıda bulunur.

2.1.2 Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Sınıflandırılması

Önder (1997)'e göre kentsel açık ve yeşil alanlar, kullanım durumuna göre; genel, yarı özel ve özel alanlar olmak üzere üç grupta toplanabilir. Bunlar:

- Kamusal (Genel) Açık ve Yeşil Alanlar, toplumun yararlandığı veya tüm rekreasyonel ihtiyaçlarının karşılandığı kamusal alanlardır. Kent ve mahalle parkları, kent ormanları ve koruluklar, mezarlıklar, botanik bahçeleri, hayvanat bahçeleri, fuar ve sergi alanları, yol-bulvar ve refüjler, spor alanları vb. alanlar sayılabilir.
- Yarı Özel Açık ve Yeşil Alanlar, çoğunlukla toplumun tümüyle yararlanamadığı sadece kurum ve kuruluşların çalışanları, ailesi veya belirli bir kesim tarafından belli şartlarda kullanımına açık alanlardır. Bunlar; okullar, askeri alanlar, kamu kurum ve kuruluşlar, fabrika bahçeleri vb. olarak sıralanmaktadır.
- Özel Açık ve Yeşil Alanlar ise sadece özel mülkiyetli alanlarda, sahipleri tarafından kullanılan alanlardır. Özel mülkiyetli konut veya toplu konutlar vb. alanlar bu gruba örnek verilebilir.

2.2 Peyzaj Performansı

Peyzaj başarımı ve verim gücü olarak tanımlanabilecek olan peyzaj performansı; araştırmalardan ve geçmiş proje deneyimlerinden bir bilgi üretme pratiğidir. Peyzaj performansı, bir peyzajın farklı boyutları veya bileşenleri tarafından sağlanan işlevlerinin beklenen hedeflere ulaştırıp ulaştırmadığının ve sürdürülebilirliğe katkıda bulunma etkinliğinin belirlenmesi olarak tanımlanmaktadır (Buck vd., 2006; Landscape Architecture Foundation, 2007). Peyzaj mimarlığı alanının bir parçası olan peyzaj performansı ile güvenilir ve geçerli kanıtlar sağlanır. Elde edilen kanıtlar doğrultusunda peyzaj tasarımının değeri ortaya konularak hem tasarım hem de yönetim kararları desteklenebilir. Amerikan Peyzaj Mimarlığı Vakfı (LAF) (2012) ise, peyzaj performansını “peyzaj çözümlerinin hedeflenen amaçlarını yerine getiren ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına katkıda bulunan etkinlik ölçüsü” şeklinde tanımlamaktadır.

Peyzaj performansının teorik çerçevesi sürdürülebilirlik üçlüsü olan çevre, ekonomi ve toplum üzerine kurulmuştur (Li vd., 2013). Peyzaj performansı ilk olarak, uygulanan peyzaj çözümlerinin öngörülen faydaları sağlayıp sağlamadığını incelemektedir. İkinci olarak çevresel, ekonomik ve sosyal faydalarını inceler, aralarındaki karşılıklı ilişkileri test eder ve sürdürülebilirliğe katkıda bulunmaktadır (Luo ve Li, 2014).

Bir sistemin performansını anlamak, yönetmek ve iyileştirmek amacı ile performans değerlendirmesi yapılmaktadır. Değerlendirilen performansın sonuçları bir projenin çevresel, sosyal ve ekonomik hedeflere yaptığı katkıyı ortaya koyarak bu peyzajın başarısını değerlendirebilir. Performans değerlendirmesi aynı zamanda bir projenin sağlanmasına katkıda bulunan etkinlik ölçüsü şeklinde tanımlanabilmektedir. Peyzaj performansı, yapılan peyzaj projelerinin çevresel, ekonomik ve sosyal açıdan sistematik olarak ölçmektedir. Ayrıca, peyzaj performansı ile toplanan kanıtlar; yeni yaşam alanlarında atmosferik karbonu azaltacak, enerji sağlayacak, temiz su, gıda, rekreasyonel mekanlar oluşturacak projelere ışık tutmaktadır (Krováková vd., 2014; Yang vd., 2013). Bunların yanı sıra peyzajların performansını anlamak gelecekteki projelere de yeni bilgiler sağlayarak doğru seçimler yapılmasına katkı sağlamaktadır. Bu bilgi birikimi literatüre katkı sağladığı gibi sürdürülebilir kalkınmayı da desteklemektedir (Whitlow, 2016).

Günümüzde peyzaj mimarlarının gittikçe artan oranda yüksek performanslı, çok işlevli peyzaj tasarımları yapmaları ve değerlendirmeleri beklenmektedir. Bu beklenti tasarımların yalnızca insanların gereksinimlerini karşılaması doğrultusunda değil aynı zamanda ekosistem işlevlerini de sağlaması doğrultusundadır (Nassauer ve Opdam, 2008; Lovell ve Johnston, 2009; Musacchio, 2009; Design Space for Public Space, 2010). LAF'da peyzajdaki kritik boşluğu doldurmak, peyzaj performansı kavramını oluşturmak ve yapı performansı gibi bilinen diğer disiplinlerle sürdürülebilirliğe katkıda bulunmak amacı ile peyzaj performans araştırmalarını desteklemektedir. Ayrıca, peyzaj performansı değerlendirmesi yaklaşımını kullanarak peyzaj çözümlerinin etkinliğini ölçmeye, gelecekteki peyzaj uygulamaları için bilgi artışına ve tasarım önermesine yardımcı olmaya çalışmaktadır (LAF, 2014).

Doğal bir çevrenin birçok ekosistem hizmeti sunduğu bilinmektedir. Kentsel yeşil alan, yapay bir doğal ortam olduğu için faydaları üretme kapasitesi insan eylemlerinden etkilenir. Kentsel yeşil alanların inşası, sadece tasarımcıların bireysel eylemleri değil,

sosyal grupların birleşik eylemidir. Peyzaj inşasının genel sürecine göre peyzaj performansının oluşum mekanizmasında, ilgili ulusal politika ve yönetmeliklerine uymak ve toplumsal grupların kentsel peyzaj projelerinin nihai tasarım çözümlerini etkileyebilmesi etkindir. Peyzaj performansının araştırılması, sürdürülebilir peyzaj değerlerinin sergilenmesi ve geliştirilmesinde büyük önem taşımaktadır. Uygulamada sürdürülebilir peyzaj tasarımını etkili bir şekilde tanıtılabilmek için açık bir tasarım düşüncesine geçilmesi önem taşımaktadır (Yang vd., 2016).

Peyzaj planlama ve tasarım projelerinin sonuçlarının değerlendirilmesi küresel bir olgu olmakla beraber firmaların fayda miktarlarını nasıl ölçebileceklerini öğrenmek için ölçütlere ve standartlara ihtiyaç duyulmaktadır (Ndubisi, 2013). LPA'da kullanılan yöntemler ulusal yağmur suyu hesaplayıcısı, yeşil altyapı değerleri vb. sayısal peyzaj çalışmalarının bir bileşimi olarak görülebilmektedir. Diğer bir deyişle, peyzaj performansının değerlendirmesi, bir peyzajın boyutlarının beklentileri ne derece yerine getirdiğini saptamaya yardımcı olabilmektedir (Chitakira vd., 2017).

Peyzaj performansı değerlendirilmesi, bir peyzajın sosyal, ekonomik, kurumsal ve biyofiziksel boyutlarını içerdiği için geniş bir perspektife sahiptir (Buck vd., 2006). 2011'den bu yana LAF, yapıli peyzaj projelerinin çevresel, ekonomik ve sosyal açıdan sistematik olarak performansını ölçmek için Durum Çalışması Araştırması programını desteklemeye başlamıştır. Durum Çalışması Araştırması'nın amacı peyzaj çözümleri performansının tasarımcıların niyetlerini yerine getirip getirmediğini test etmek ve sürdürülebilirliğin sağlanmasına katkıda bulunmaktır.

Peyzaj performansı değerlendirmeleri, özellikle fiziksel ve finansal kaynakların sınırlı olduğu tasarım firmaları için zorlu bir görev olabilir. Enerji ve Çevre Tasarımında Liderlik (LEED) gibi resmi sürdürülebilirlik değerlendirme ve derecelendirme sistemleri mevcuttur (USGBC, 2009). Ayrıca, bu sistemler yapım sonrası performans ve daha sonraki faydalar hakkında da bilgi sağlamaktadırlar.

Yapılı bir peyzajın çevresel, ekonomik ve sosyal faydalarının sayısallaştırılması yoluyla, performansı belirlenebilir (Bruce vd., 2013). Peyzaj performansının ekonomik faydalarını tanımak ve ölçmek, dikkate alınan peyzaj tasarımlarının fiili görüşlerini ortaya koymaktadır. Bu kazanımlar, araştırmacıların söz konusu plandan değerlendirebilmelerini

ve müşterilerin ve çevrelerindeki ekonomik etkileri temel olarak zaman veya mekânlarını karşılaştırabilmelerine olanak tanıyan fayda/maliyet analizlerinin kullanılmasında temellerini oluşturmaktadır. Bu avantajlar, mali tasarruflar, kârlar ve pozitif ekonomik sonuçlar olarak yaygın kabul edilen diğer sonuçlar (örneğin, iş yaratma) olarak gösterilir. Ekonomik kazanımlar, doğa, adalet ve zaman ile olan yakın ilişkileri ile tanımlanır (Faber, 2008). Bu tanım, ekonomik ve çevresel değerlerin (doğa ve adalet) uyumlu olarak nasıl bulunduğunu gösterir ancak bunlar da kalıcı ve sürdürülebilir olmalıdır. Sürdürülebilir kalkınmanın (çevre, sosyal ve ekonomik) üç temel taşından biri olan ekonomik faydalar, peyzaj mimarlığı disiplini içindeki bir dizi çalışmalarla incelenmiştir. Örneğin, bir kent ormanı, çok fonksiyonlu çevre kazanımları sağlar iken (örneğin, gelişmiş hava kalitesi, azaltılmış kent ısı adası etkisi, daha iyi kentsel yaşam alanı) bu ekosistem hizmetleri de ekonomik yararlar sağlamaktadır (Wang vd., 2016).

BÖLÜM 3

MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada kullanılan materyal ve izlenen yöntem sunulmaktadır.

3.1 Materyal

Tez çalışmasının ana materyalini İstanbul İli Beylikdüzü ilçesi sınırları içerisinde seçilen Belediye Parkı, Atrium (15 Temmuz Demokrasi ve Şehitler) Parkı ve Pirireis Parkı oluşturmaktadır. Seçilen bu üç park farklı karakterlere sahiptir. Konumları bakımından ise Belediye Parkı D-100 karayolu sınırında bir kent koruluğu, Atrium (15 Temmuz Demokrasi ve Şehitler) Parkı kent merkezinde ve okulların sınırında bir semt parkı, Pirireis Parkı ise deniz kıyısında bir sahil parkı özelliğindedir.

Beylikdüzü ilçesinin coğrafi konum, morfolojik özellikler, iklim, bitki örtüsü, nüfus, mevcut arazi kullanımına ait bulgular ile araştırma alanı olarak seçilen parklara ait bulgular ortaya konulurken aşağıdaki kaynaklardan yararlanılmıştır. Bunlar:

- 1/25.000 ölçekli Millî Savunma Bakanlığı Harita Genel Komutanlığı'na ait Topoğrafik Haritaları,
- 1/1.000 ölçekli Beylikdüzü Belediyesi İmar Planları ve Açıklama raporları,
- Google earth uydu görüntüleri,
- TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) verileri,
- Arazi çalışması fotoğrafları,
- SPSS 22.0 programı,
- Araştırma alanı ve konusuyla ilgili çeşitli bilimsel araştırmalar (tezler, makaleler vb.) kullanılmıştır.

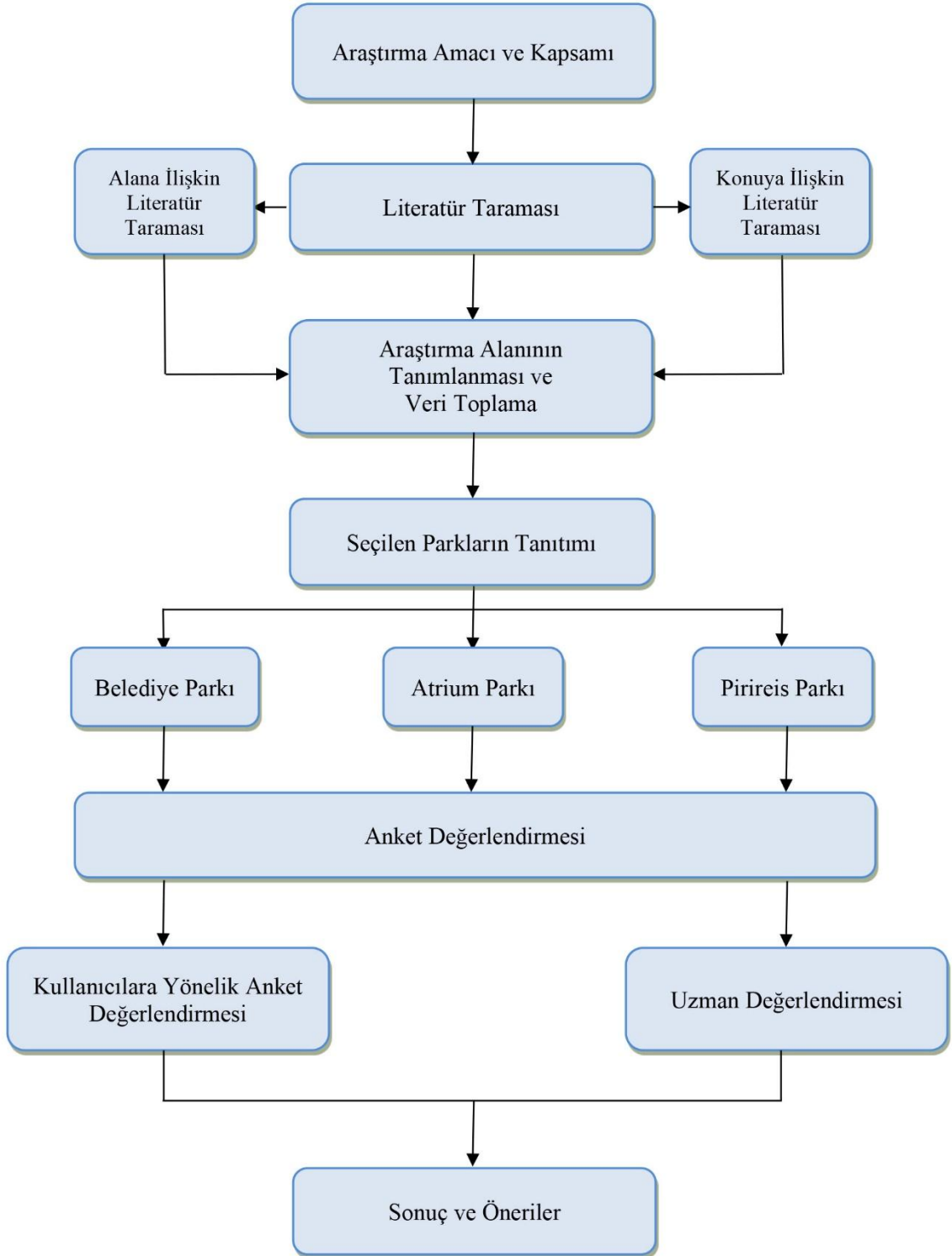
3.2 Yöntem

Araştırmanın yöntemi belirlenirken, Eşbah (2006), Cengiz vd. (2012), Gülersoy vd. (2012), Li vd. (2013), Cengiz vd. (2014) ve Li vd. (2014) çalışmalarından yararlanılmıştır. Araştırma alanları belirlenirken park alanlarının karakterleri, konumları ve sahip olduğu fonksiyonları dikkate alınmıştır.

Çalışmada kullanılan yöntem üç temel aşamadan oluşmaktadır. Bunlar:

- I. Beylikdüzü'nde yaşayan bireylerin Belediye, Atrium ve Pirireis Park alanlarının kullanım durumlarını, park alanlarının hangi alanda ön plana çıkmasını istediklerini ve park alanlarını ziyaret etme nedenlerini belirlemeye yönelik bir anket formu kullanılmıştır. Literatürden yararlanılarak oluşturulan bu anket “Beylikdüzü ilçesi park alanları kullanıcı anketi” isimli formdur. Formda toplam 15 soru yer almaktadır. İlk sekiz soru (1-8) kişilerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yöneliktir. Burada; cinsiyet, yaş, medeni hal, çocuk sayısı, eğitim durumu, çalışma durumu, gelir durumu ve Beylikdüzü'nde yaşanan süre incelenmektedir. Diğer sorular (9-14) park alanlarını kullanma durumlarını içermektedir. Burada; ziyaret edilen parklar, parklara ne ile gidildiği, kimle gidildiği, ne sıklıkla gidildiği, parkların büyüklüğü hakkındaki düşünce ve park alanlarının hangi alanda ön plana çıkmasını istemeleri incelenmektedir. Son olarak 15. soruda park alanlarının sosyallik, konfor ve imaj, ulaşılabilirlik, kullanım ve aktivite içerikleri incelenmektedir. Anket formunun uygulanacağı kişiler belirlenmeden önce bu parklara 1 Şubat- 30 Nisan 2018 tarihleri ve 17- 24 saatleri arasında gidilerek burada bulunan ve sosyal medya aracılığı ile Beylikdüzü'nde ikamet eden kişilere araştırmanın amacı açıklanmış ve araştırmaya katılmayı kabul edip etmedikleri sorulmuştur. Araştırmaya katılmayı kabul eden 450 kişiye “Beylikdüzü ilçesi park alanları kullanıcı anketi” uygulanmıştır. Anketler SPSS 22.0 programı ile değerlendirilmiştir.
- II. Belediye, Atrium ve Pirireis Park alanları Beylikdüzü Belediyesi teknik ekibi içerisinde 5 kişiden oluşan peyzaj mimarları ile birlikte incelenmiş ve mevcut sorunlar ortak karar ile belirlenmiştir. Ayrıca, bu yeşil alanların fotoğrafları çekilmiştir. Belirlenen sorunlar; işlevsel, estetik, teknik ve ekolojik kalite başlıkları altında gruplandırılarak “Beylikdüzü İlçesi Belediye, Atrium ve Pirireis Park Alanı Sorunlarına Yönelik Uzman Görüşü Formu” oluşturulmuştur. Uzman önerileri her sorun için tek tek tartışılmış ve çoğunluğun ortak görüşü olan öneri, uygun öneri olarak değerlendirilmiştir.
- III. Beylikdüzü Belediyesi'ne kentsel yeşil alanların planlanması, tasarımı ve yönetimi açısından gelecekte yapılacak çalışmalar için peyzaj performansını yükseltici yönde öneriler geliştirilmiştir.

Çalışmanın yöntem akış şeması Şekil 3.1’de özetlenmiştir.

Şekil 3.1: Yöntem akış şeması.

BÖLÜM 4

ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu bölümde Beylikdüzü ilçesinin ve araştırma alanı olarak seçilen parkların tanıtımları ile kullanıcılara yönelik anket değerlendirmesi ve uzman görüşü değerlendirmesi ele alınmıştır.

4.1 Beylikdüzü İlçesi'nin Tanıtımı

Beylikdüzü, İstanbul'un Avrupa yakasında bulunan bir ilçesidir. İlçe statüsünü 2009 yılında kazanmıştır. Beylikdüzü 10 mahalleden oluşmaktadır. Yerleşim bakımından planlı bir yapıya sahiptir. Beylikdüzü alçak kıyı tipine sahiptir (Turgut, 2017).

4.1.1 Coğrafi Konum

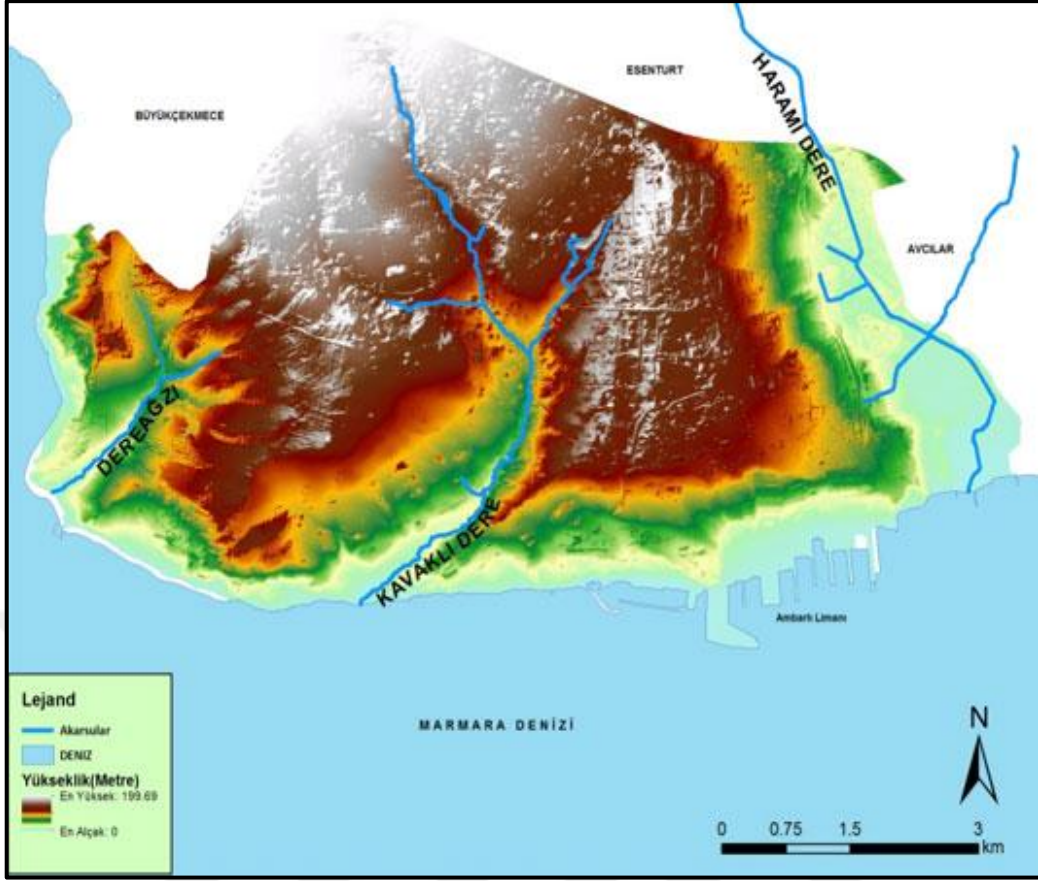
Türkiye'nin en kalabalık şehri olan İstanbul, 15.058.525 nüfusuyla dünyadaki en kalabalık metropoller listesinde 14. sırada bulunmaktadır. Yüzölçümü olarak Türkiye sıralamasında 64. olan İstanbul ülke nüfusunun yaklaşık %20'sine ev sahipliği yapmaktadır. Kuzeyi ve güneyi denizlerle çevrili olan İstanbul her geçen gün artan nüfusu nedeniyle doğu ve batı yönünde gelişmektedir. Çatalca Yarımadası'nda konumlanan Beylikdüzü; kuzeyinde Esenyurt, doğusunda Avcılar ve batısında Büyükçekmece ilçeleri ile güneyinde ise Marmara Denizi yer almaktadır (Şekil 4.1).

Şekil 4.1: Beylikdüzü ilçesinin konumu (Google maps, 2019).

4.1.2 Jeomorfolojik Özellikler

Beylikdüzü'nde jeomorfolojik alanlar yönünden, düzlük alanları meydana getiren Üst Miyosen Dolgu Yüzeyi ön plana çıkmaktadır. Bahsedilen dolgu yüzeyi, Bakırköy formasyonuna ilişkin depolama yüzeylerinden oluşmaktadır. Burası da Üst Miyosen Aşımın Yüzeylerinin çökmesinden oluşmaktadır (Duman vd., 2004). Beylikdüzü ilçesinin sayısal yükselti modeli Şekil 4.2'de sunulmuştur.

Şekil 4.2: Beylikdüzü sayısal yükselti modeli (Beylikdüzü Belediyesi, 2018).

Beylikdüzü'nün jeomorfolojik yapısında ön plana çıkan; Dereağzı, Kavaklı ve Harami Dereleri derin yarılmış vadileri oluşturmaktadır. Bu akarsular dolgu yüzeyi yararak geniş vadiler ve kıyı kuşağı arasında geçişleri oluşturan geniş yamaçlar oluşturmaktadır.

4.1.3 İklim

Beylikdüzü'nün iklim yapısının belirlenmesi için, ilçeye en yakın meteoroloji istasyonu olan Florya Meteoroloji İstasyonu'nun iklim verilerinden yararlanılmıştır. İklim elemanlarına ilişkin bu verilerin rasat süresi 35 yıldır (1975-2010). Bu verilere dayanarak iklim elemanları değerlendirildiğinde alanda yıllık ortalama sıcaklığın 14,3 °C olduğu belirlenmiştir. Beylikdüzü'nde en düşük sıcaklığın 5,6 °C ile Şubat ayında, en yüksek sıcaklığın 38,1 °C ile Temmuz ve Ağustos aylarında yaşandığı, sonbahar ayının sıcaklık ortalamasının 14,6 °C, kış ayının 6,46 °C, ilkbahar ayının 12 °C, yaz ayının 23 °C olduğu görülmektedir (Tablo 4.1). İlçe topografik yapısında yükseklik farkları fazla olmadığından

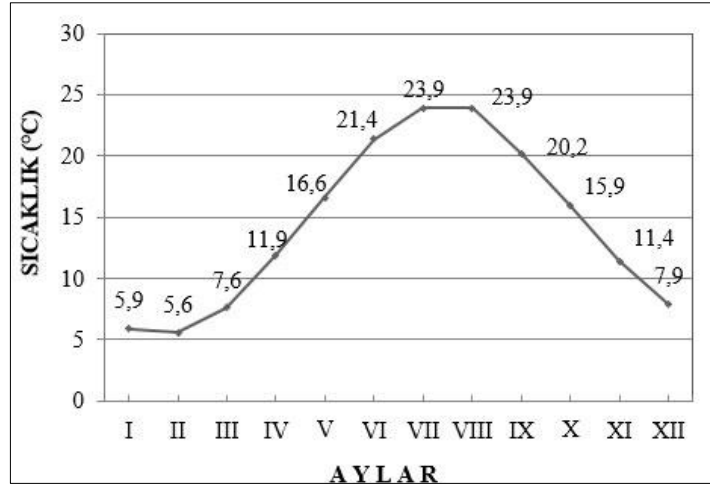
ilçe sınırları içerisinde belirgin sıcaklık değişimleri gözlemlenmemektedir. Aylık ortalama sıcaklık grafiği Şekil 4.3’de verilmiştir.

Yıllık ortalama yağış miktarının 651.5 mm olduğu tespit edilmiştir. En düşük yağışın 22.7 mm ile Ağustos ayında, en yüksek yağışın 98.0 mm ile 12. ayda Aralık ayında gözlemlenmiştir. Yağış ortalamasının sonbahar ayları için 64,5 mm, kış ayları için 82,3 mm, ilkbahar ayları için 44,4 mm ve yaz aylarında ise 25,9 mm olduğu belirlenmiştir.

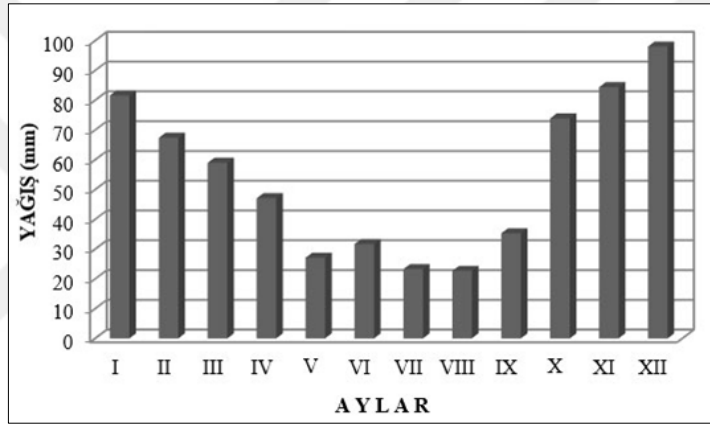
Tablo 4.1: Beylikdüzü’ne ilişkin aylık-yıllık ortalama sıcaklık ve yağış değerleri (MGM, 2018).

AYLAR	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Yıllık Ortalama
Sıcaklık	5,9	5,6	7,6	11,9	16,6	21,4	23,9	23,9	20,2	15,9	11,4	7,9	14,3
Yağış (mm)	81,6	67,4	59,0	47,1	27,1	31,7	23,3	22,7	35,3	73,9	84,4	98,0	651,5

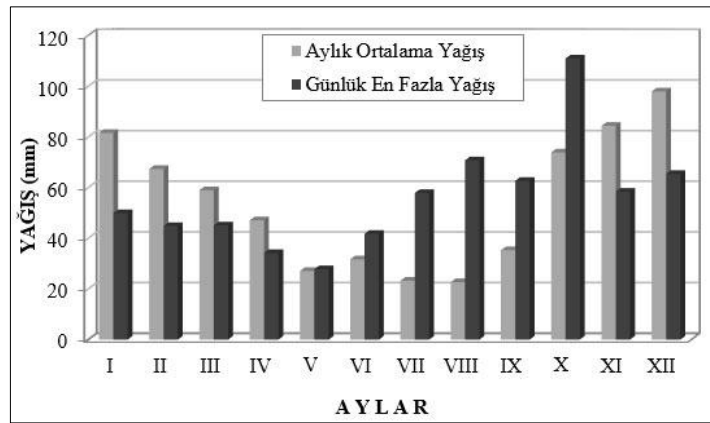
Beylikdüzü için önemli konulardan biri de günlük periyotlarda maksimum yağış miktarlarıdır. Özellikle Dereağzı Mahallesi’nde daha aktif olarak gözlemlenen zemin kaymalarının temelinde maksimum yağış miktarı rol almaktadır. Ek olarak ilçede net sınırlar oluşturan aktif derelerin sel ve taşkın olayları açısından da yağış miktarları önemlidir. Yağış şiddetinin tahminleri açısından günlük en fazla yağış miktarının aylara dağılımının bilinmesi önem taşımaktadır. Günlük en fazla yağış değerleri aylık ortalama yağış miktarına yakındır ya da aylık ortalama yağış miktarından fazladır. Günlük maksimum yağış miktarlarının ortalama aylık yağış miktarlarıyla karşılaştırılmasıyla ortaya çıkan sonuç, yağışların sağanak karakterinde olduğunu göstermesidir. Bu sağanak karakterli şiddetli yağışların varlığı, litolojik ve morfolojik (eğim) özelliklerin de etkisiyle sahadaki heyelan olaylarını tetiklemektedir. Beylikdüzü’ne ilişkin aylık ortalama sıcaklık grafiği Şekil 4.3’de, aylık ortalama yağış grafiği Şekil 4.4’de, aylık ve günlük en fazla ortalama yağış grafiği Şekil 4.5’de, hâkim rüzgâr yönü ise Şekil 4.6’da sunulmuştur.

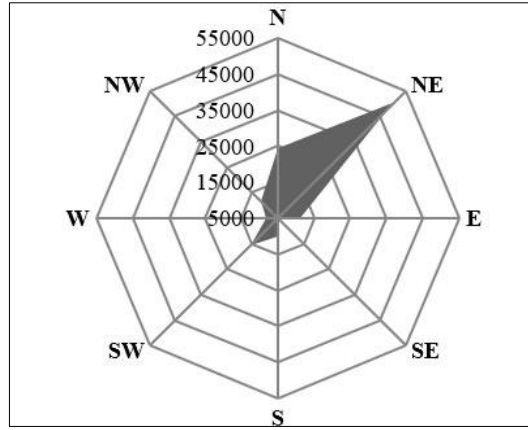
Şekil 4.3: Beylikdüzü'ne ilişkin aylık ortalama sıcaklık grafiği (MGM, 2018).

Şekil 4.4: Beylikdüzü'ne ilişkin aylık ortalama yağış grafiği (MGM, 2018).

Şekil 4.5: Beylikdüzü'ne ilişkin aylık ortalama yağış ve günlük maksimum yağış miktarları (MGM, 2018).

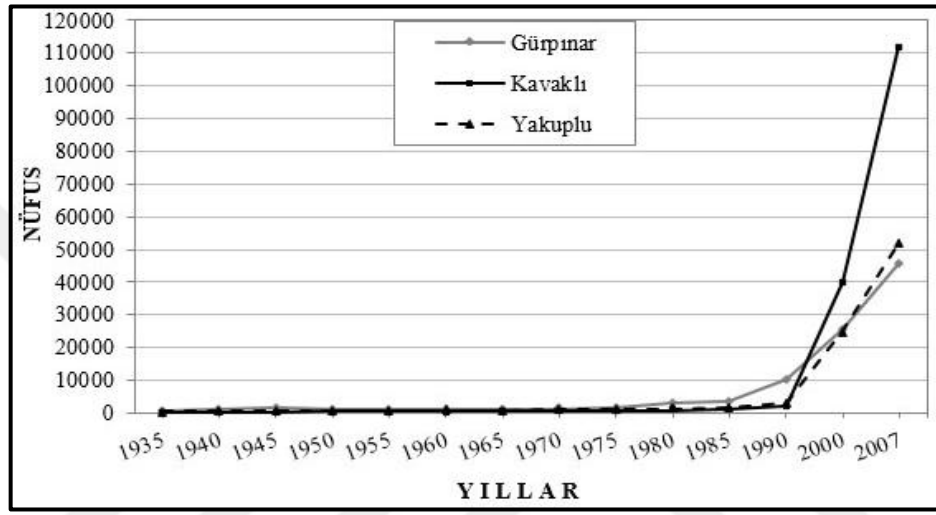
Şekil 4.6: Beylikdüzü'ne ilişkin hâkim rüzgâr yönleri (MGM, 2018).

4.1.4 Bitki Örtüsü

İstanbul'daki doğal bitki formasyonunun daha çok orman olduğu görülmektedir. Bu ormanların oluşumunda İstanbul'un iklimi, toprağı ve jeomorfolojik özellikleri etkindir. İstanbul'un, orman formasyonunun değişime uğradığı yerlerde bu formasyonun çalı formasyonuna dönüştüğü ve güney kesimlerine bakıldığında ise bunun maki formasyonunda olduğu görülmektedir (Avcı, 2014). Beylikdüzü'nün yerleşim alanı olmaya başlaması ile birlikte doğal bitki örtüsü de değişmeye başlamıştır. Beylikdüzü'nün ormanları önceleri tarım alanları oluşturmak için ortadan kaldırmıştır, daha sonra ise kentleşmenin artması ormanların yok edilmesine neden olmuştur. Buna bağlı olarak Beylikdüzü'nün doğal bitki örtüsü her geçen gün azalmaktadır. Ancak yerel yönetimlerin ilçe sınırları içerisinde oluşturdukları yeşil alanlar ve bu alanların artırılması amaçlı çalışmalar ile Beylikdüzü kent merkezinde kent içi yeşil koridorlar oluşturan ve dikimleri tarımsal planlama ile yapılmış çam korulukları oluşturulmuştur. Beylikdüzü bölgesinin 2006 yılında yaklaşık 119 hektar olan inşaat sahasına sahipken, 2015 yılında 334.2 hektara yükselmiştir. Ancak bu yıllar arasında (2006-2015) Beylikdüzü'nde arazi kullanımında yeşil alan miktarında da önemli artışlar olmuştur. 2014 yılı itibariyle Beylikdüzü'nde 50.000 m² ormanlık alan, 1.194.902 m² yeşil alan ve 694.902 m² park alanı oluşturulmuştur 2015 yılında ise Beylikdüzü'nde toplam aktif yeşil alan 2.121.000 m² ye; kişi başına düşen ortalama yeşil alan miktarı ise 7,6 m²'ye yükselmiştir. Beylikdüzü'nde 124 adet park bulunmakta olup bu parkların toplam alanı 867.427 m²'dir (Beylikdüzü Belediyesi, 2015).

4.1.5 Nüfus

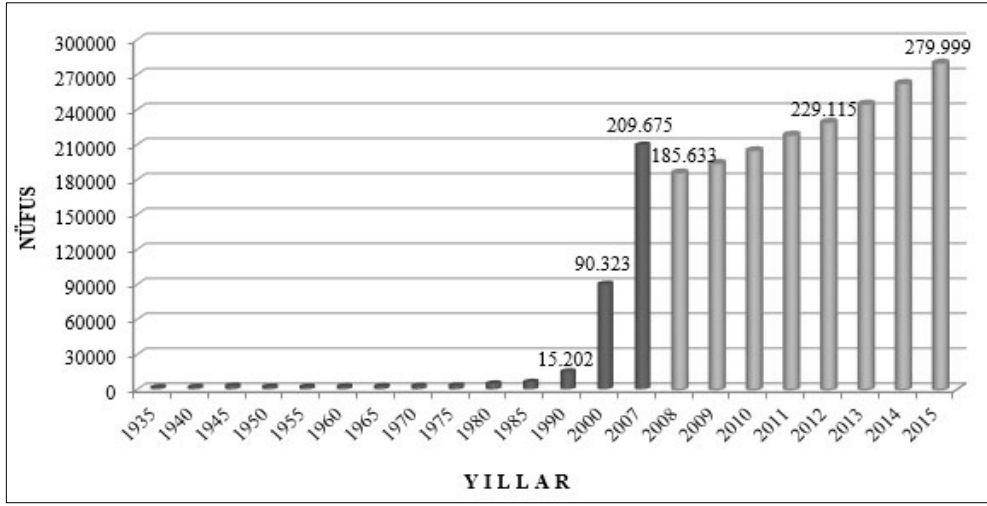
Beylükdüzü ilçesine bağlı olan Kavaklı, Yakuplu ve Gürpınar mahallerinin nüfus gelişimi incelendiğinde; 1990 yılından itibaren en yüksek nüfus artışının Kavaklı'da olduğu görülmektedir. İkinci olarak, yine 1990 sonrasında Yakuplu'nun nüfusunda artış olduğu ve 50.000'lere çıkmıştır. Gürpınar'ın 1985 yılından bu yana nüfus artışı yaşadığı ve 2007 yılında da 45.000 civarında olduğu saptanmıştır (Şekil 4.7).

Şekil 4.7: Mahallelerin yıllara göre nüfus dağılımı (TÜİK, 2016).

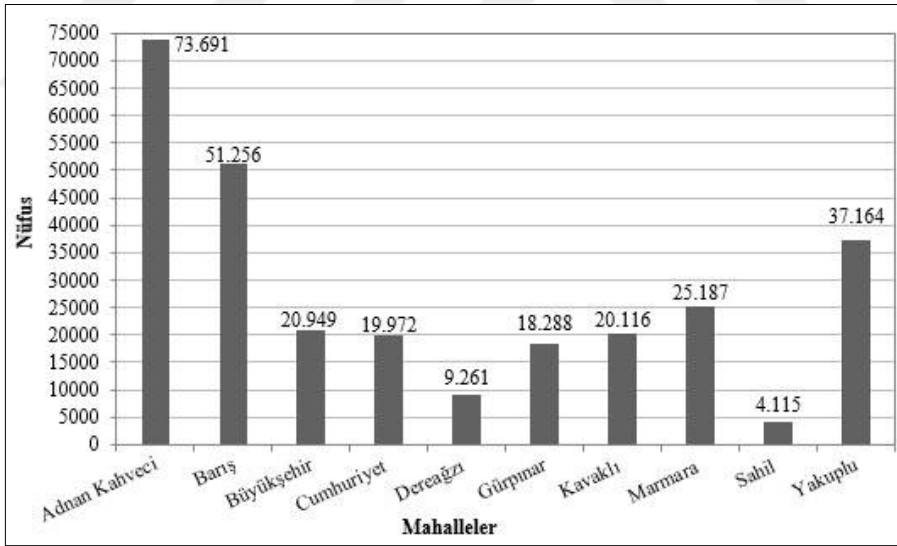
TÜİK verileri aracılığıyla elde edilen 1935-2015 yılları arasında Beylükdüzü'nün nüfus yapısının değişimi Şekil 4.8'de verilmektedir. 1985 yılında başlayan nüfus artışı her geçen yıl devam etmektedir. 1990 yılında 15.202 olan nüfusun 2000 yılında 90.323, 2007 yılında 209.675'a ulaşmıştır. Yalnızca 2008 yılında nüfusta düşüşün olduğu sonrasında ise yine artarak devam ettiği görülmektedir (Şekil 4.8).

Beylükdüzü'nün 1984 yılından 2017 yılına kadar geçirdiği değişime göre; 1984 yılında küçük tarım arazi parçalarına rastlanmaktadır ve 1995 yılında sanayi alanları ve konut alanları artmış, Ambarlı Limanı'nın oluşumu görülmektedir. 2006 yılında ilçenin güneyinde konut alanları oluşmaya başlamış ve ilçe içi ulaşım ağı oluşmaya başlamıştır. 2017 yılında kıyı şeridi gelişmiş ve yapılaşma oranında artış görülmüştür.

Şekil 4.8: Beylikdüzü’nde yıllara göre nüfus dağılımı (TÜİK, 2016).

2016 yılı TÜİK verilerine göre Beylikdüzü’ndeki nüfusun mahallelere göre dağılımı analizine göre, en fazla nüfusun 73.691 ile Adnan Kahveci’de ve en düşük nüfusun ise 4115 ile Sahil’de olduğu görülmektedir. Beylikdüzü’nde nüfusun mahallelere göre dağılımı Şekil 4.9’da verilmiştir.

Şekil 4.9: Beylikdüzü’nde nüfusun mahallelere göre dağılımı (TÜİK, 2016).

Mahalle bazında nüfus ve nüfus yoğunluğunun 2016 yılı verilerine dayanarak incelendiğinde; en fazla yoğunluk Büyükşehir Mahallesi’nde, en düşük yoğunluk ise Dereağzı Mahallesi’ndedir. Mahalle bazında nüfus ve nüfus yoğunluğunun dağılımı Tablo 4.2’de sunulmuştur.

Tablo 4.2: Mahalle bazında nüfus ve nüfus yoğunluğunun dağılımı (Beylikdüzü Belediyesi, 2016).

Mahalle Adı	2016 Yılı Nüfusu	Alan (km ²)	Yoğunluk (Kişi /km ²)
Adnan Kahveci	73.691	4,569	16.128
Barış	51.256	2,559	20.030
Büyükşehir	20.949	0,958	21.867
Cumhuriyet	19.972	1,205	16.574
Dereağzı	9.261	6,311	1.467
Gürpınar	18.288	2,489	7.348
Kavaklı	20.116	5,270	3.817
Marmara	25.187	5,461	4.612
Sahil	4.115	1,541	2.670
Yakuplu	37.164	7,345	5.060

4.1.6 Mevcut Arazi Kullanımı

Beylikdüzü'nde bina sayısının en fazla olduğu mahalle Yakuplu Mahallesi, konut sayısının en fazla mahalle ise Adnan Kahveci Mahallesi'dir. Beylikdüzü'nde bina ve konut sayısına ilişkin dağılım Tablo 4.3'de sunulmuştur.

Tablo 4.3: Beylikdüzü'nde mahalle bazında bina ve konut sayısı dağılımı (Beylikdüzü Belediyesi, 2016).

Mahalle Adı	2016 Yılı Nüfusu	Bina Sayısı	Bina Sayısı Dağılımı (%)	Konut Sayısı	Konut Sayısı Dağılımı (%)
Adnan Kahveci	73.691	1.691	12	18.600	25
Barış	51.256	1.129	8	13.421	18
Büyükşehir	20.949	211	1	7.871	11
Cumhuriyet	19.972	366	3	6.692	9
Dereağzı	9.261	2.273	15	3.714	5
Gürpınar	18.288	1.676	11	6.405	9
Kavaklı	20.116	1.786	12	2.571	4
Marmara	25.187	1.378	9	6.212	8
Sahil	4.115	627	4	902	1
Yakuplu	37.164	3.617	25	7.590	10
TOPLAM	279.999	14.754	100	73.978	100

2016 yılı bazında Beylikdüzü'nde mahalleler temelinde parkların dağılımı (Tablo 4.4) incelendiğinde, en fazla park sayısı 28 ile Adnan Kahveci Mahallesi'dir. En az park sayısı ise Sahil'de yer almaktadır. Park sayısı az olmakla birlikte park alanı toplam m² en fazla

olan mahalle Cumhuriyet Mahallesi'dir. Kişi başına düşen park alanının m² olarak en fazla olduğu mahalle ise Sahil Mahallesi'dir.

Tablo 4.4: Beylikdüzü'nde mahalleler temelinde parkların dağılımı (Beylikdüzü Belediyesi, 2016).

Mahalle Adı	Park Sayısı	Toplam Alanı (m ²)	Kişi Başına Düşen Park Alanı (m ²)
Adnan Kahveci	28	115.406	1,57
Barış	17	61.300	1,20
Büyükşehir	11	60.447	2,89
Cumhuriyet	8	220.870	11,06
Dereağzı	9	27.757	3,00
Gürpınar	11	142.192	7,78
Kavaklı	9	11.576	0,58
Marmara	11	74.896	2,97
Sahil	6	122.675	29,81
Yakuplu	14	30.308	0,82
TOPLAM	124	867.427	3,10

Beylikdüzü'nde mevcut arazi kullanımı incelendiğinde ise en fazla %47 oranla konut alanları oluşturmaktadır. Park ve ağaçlandırılmış alanlar ise %10'luk kısmı kapsamaktadır. Beylikdüzü'nde arazi kullanımı Tablo 4.5'de, mahalle haritası ise Şekil 4.10'da verilmiştir.

Tablo 4.5: Beylikdüzü'nün arazi kullanım dağılımı (Kapan, 2014).

Mevcut Arazi Kullanımı	Yüzde (%)
Konut Alanı	47
Yol ve Otopark	18
Jeolojik Sakıncalı Alan	10
Park ve Ağaçlandırılmış Alan	10
Ticaret, Ticaret+Konut, Ticaret+Hizmet	4
Sanayi-Organize Sanayi	4
Sağlık Alanı	1

Beylikdüzü'nün kentsel gelişiminde önem teşkil eden unsurlar;

- İlçe güneyinde Marmara Denizi'nde uzunca bir kıyı şeridinde sahip bulunması,
- E-5 karayolunun ilçenin kuzey sınırında yer alması,
- Bölgede liman ve marinanın yer alması,
- Bölgenin doğal özelliklerinin yerleşim alanlarına ve ekonomik faaliyetlere olanak tanınması yer almaktadır.

Şekil 4.10: Beylikdüzü'nün mahalle sınırları (Beylikdüzü Belediyesi, 2018).

4.2 Araştırma Alanı Olarak Seçilen Parkların Tanıtımı

Araştırma alanı olarak seçilen parklar; Belediye Parkı Barış Mahallesi'nde, Atrium Parkı Büyükşehir Mahallesi'nde ve Pirireis Parkı Gürpınar Mahallesi'nde yer almaktadır (Şekil 11). Ayrıca, parkların karakteristik özellikleri farklılıklar göstermektedir (Tablo 4.6).

Şekil 4.11: Araştırma alanı olarak seçilen parkların Beylikdüzü ilçe sınırları içerisindeki konumları.

Tablo 4.6: Seçilen üç park alanının karakteristik özellikleri.

	Belediye Parkı	Atrium Parkı	Pirireis Parkı
Konum	Kent Merkezi (Barış Mahallesi)	Kent Merkezi (Büyükşehir Mahallesi)	Deniz Kıyısı (Gürpınar Mahallesi)
Karakteristik Özellikleri	Koruluk Alan	Semt Parkı	Sahil Parkı
Büyüklüğü (m²)	14,447 m ²	14,499 m ²	155,190 m ²
Sert Zemin/Yeşil Alan (m²)	3,647 m ² /10,800 m ²	6,388 m ² /8,111 m ²	71,391 m ² /83,799 m ²
Kent Merkezine Uzaklık	540 m	290 m	7 km
Rekreasyonel Aktiviteler	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dinlenme ✓ Koşu Parkuru ✓ Spor Aletleri ✓ Su Öğeleri 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dinlenme ✓ Çocuk Oyun Alanı ✓ Spor Aletleri ✓ Yeme İçme Alanları ✓ Su Öğeleri 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dinlenme ✓ Çocuk Oyun Alanı ✓ Spor Aletleri ✓ Koşu Parkuru ✓ Bisiklet Yolu ✓ Dumanlı Piknik ✓ Yeme İçme Alanları ✓ Plaj ve Su Sporları
Açılış Tarihi	2006	2006	2010

4.2.1 Belediye Parkı

Belediye Parkı konum olarak D-100 Karayolu altgeçit üzeri meydan ve Enver Adakan Caddesi kesişiminde yer almaktadır. Parkın en belirgin özelliği koruluk olmasıdır. Belediye Parkı ve yakın çevresine ait uydu görüntüsü Şekil 4.12’de, Belediye Parkı’nın yapısal ve bitkisel alan büyüklükleri ise Tablo 4.7’de sunulmuştur.

Şekil 4.12: Belediye Parkı ve yakın çevresine ait uydu görüntüsü.

Tablo 4.7: Belediye Parkı'nın yapısal ve bitkisel alan büyüklükleri.

BELEDİYE PARKI	Kapalı Alan (m ²)	Sert Zemin Alanı (m ²)	Havuz Alanı (m ²)	Spor Aletleri Kauçuk Zemin (m ²)	Koşu Parkuru Kauçuk Zemin (m ²)	Toprak Alan (m ²)	Çalı Alanı (m ²)	Toplam Alan (m ²)
	40	667	160	1462	1318	4542	6258	14447

Yoğun yerleşim alanı içerisinde bulunan Belediye Parkı aynı zamanda metrobüs durağı yanında olduğu geçiş alanı olarak kullanılması nedeniyle yaklaşık 24 saat kullanılmaktadır. Parkın kuzeyinde bulunan meydan Esenyurt ilçesi ile de sınır olması nedeniyle sürekli yaşam barındıran ve kermes, konser vb. aktivitelere ev sahipliği yapmaktadır. Konum olarak Beylikdüzü Belediyesi'nin karşısında ve Beylicium AVM yanında yer alması nedeniyle parkın kullanımı daha da artmaktadır. Parkın ağırlıklı olarak *Pinus* sp. türlerinden oluşan koruluk alan kendine has mikroklimatik özelliğe sahiptir. Park bitkisel açıdan *Pinus* sp.'lerin yanı sıra gölge, yarı gölge ve mevsimlik çiçeklerden oluşmaktadır (Şekil 4.13). Aynı zamanda toprak bölümler içerisinde yılın belirli dönemlerinde yazlık ve kışlık olmak üzere mevsimlik çiçek dikim alanları yer almaktadır.

Şekil 4.13: Belediye Parkı spor alanı ve gölge bitkileri

Aktif olarak bir spor merkezi haline gelen park alanında koşu parkuru, sabit bisikletler, masa tenisi alanları, çeşitli fitness ve crossfit aletleri ile sabahları belediye yetkilileri rehberliğinde yapılan spor aletleri alanı (Şekil 4.14) ve step meydanı (Şekil 4.15) yer

almaktadır. Park genelinde belediye görevlileri tarafından kontrol edilen ses sistemi olup insanların aktif spor yaptıkları bu saatlerde klasik müzik çalmaktadırlar.

Şekil 4.14: Belediye Parkı'na ait spor aletleri alanı

Şekil 4.15: Belediye Parkı'na ait step meydanı

Koşu parkuru ana ring uzunluğu 450 m olup isteyen kullanıcılar için kısa ara bağlantılar da yer almaktadır. Ağaçların sıklığı nedeni ile parkur genişliği 1.60 m olarak düzenlenmiştir (Şekil 4.16).

Şekil 4.16: Belediye Parkı'na ait koşu parkuru ve spor aletleri

Ayrıca, Belediye Parkı'nda havuz, dinlenme alanları, pergolalar, bay ve bayan olmak üzere yer altı tuvaletleri ve bu yer altı tuvaletlerinin üzerinde ise Belediye'ye ait Bakım Ofisi bulunmaktadır. Belediye Parkı'na ait gölet Şekil 4.17'de sunulmuştur.

Şekil 4.17: Belediye Parkı'na ait gölet

Belediye Parkı'nda bulunan mevcut bitki listesi Tablo 4.8'de verilmiştir.

Tablo 4.8: Belediye Parkı'ndaki mevcut ağaç, ağaççık ve çalı türlerine ait bitki listesi.

<i>Acanthus spinosus</i>
<i>Aucuba japonica</i>
<i>Buxus sempervirens</i>
<i>Cercis siliquastrum</i>
<i>Cortaderia selloana</i>
<i>Cotoneaster dammeri</i>
<i>Crataegus monogyna</i>
<i>Cupressus arizonica</i>
<i>Cupressocyparis leylandii</i>
<i>Dracaena marginata</i>
<i>Elaeagnus angustifolia</i>
<i>Euonimus japonica</i>
<i>Fatsia japonica</i>
<i>Ficus carica</i>
<i>Fraxinus excelsior</i>
<i>Hedera canariensis</i>
<i>Hedera helix</i>
<i>Hebe speciosa "Variegata"</i>
<i>Hydrangea macrophylla</i>
<i>Juniperus sabina</i>
<i>Laurocerasus officinalis</i>
<i>Laurus nobilis</i>
<i>Ligustrum japonicum</i>
<i>Nandina domestica</i>
<i>Philadelphus coronarius</i>
<i>Phormium tenax "Variegata"</i>
<i>Pinus brutia</i>
<i>Pinus griffithii</i>
<i>Pinus nigra</i>
<i>Pittosporum tobira</i>
<i>Prunus domestica</i>
<i>Pyracantha coccinea</i>
<i>Robinia pseudoacacia</i>
<i>Taxus baccata</i>
<i>Viburnum opulus</i>
<i>Yucca gloriosa</i>

4.2.2 Atrium Parkı (15 Temmuz Demokrasi ve Şehitler Parkı)

Park alanı konum olarak Büyükşehir Mahallesi içerisinde Derya Sokak, Başak Sokak ve Şehit Komando Uğur Gürsoy Sokak kesişiminde yer almaktadır. Büyükşehir Mahallesi'nde bulunan ve 2006 yılında faaliyete giren Atrium Parkı, 8.111 m²'lik bir yeşil alana sahiptir (Kömür Ardalı, 2018). Atrium Parkı 15 Temmuz 2016 tarihinde 15 Temmuz Demokrasi ve Şehitler Parkı adını almıştır. Atrium Parkı ve yakın çevresine ait uydu görüntüsü Şekil 4.18'de, Atrium Parkı'nın yapısal ve bitkisel alan büyüklükleri ise Tablo 4.9'da sunulmuştur.

Şekil 4.18: Atrium Parkı ve yakın çevresine ait uydu görüntüsü.

Tablo 4.9: Atrium Parkı'nın yapısal ve bitkisel alan büyüklükleri.

ATRİUM PARKI	Sert Zemin Alanı (m ²)	Çim Alan (m ²)	Çalı Alanı (m ²)	Havuz Alanı (m ²)	Kum Zemin (m ²)	Ponza Zemin (m ²)	Kauçuk Zemin (m ²)	Kapalı Alan (m ²)	Sosyal Tesis Alanı (m ²)	Toplam Alan (m ²)
	2631	6721	1086	479	27	277	1264	67	1947	14499

15 Temmuz 2016 sonrası parkın batı girişi ve kuzey girişi olmak üzere iki farklı noktasına anıt çalışmaları yerleştirilmiştir. Parkın batı girişinde aynı zamanda Beylikdüzü Belediyesi tarafından yaptırılan muhtarlık ve çözüm merkezi binası yer almaktadır. Parkın güney batısında park sulamasında kullanılan ve taban sularınca beslenen bir su deposu ve

kuzeyinde bay ve bayan olmak üzere yer altı tuvaleti yer almaktadır. Park alanı içerisinde çalı grupları yer aldığı gibi aynı zamanda yeşil alan niteliği taşıyan ve ağaçların gölgesinde insanların rahatça zaman geçirebildiği çim alanlar bulunmaktadır. Parkın, yerleşim alanlarının arasında yeşil alan oluşturduğu ve halkın rekreasyonel kullanımına olanak sağlamaktadır. Park, kent merkezinde ve okulların bitişiğinde yer almaktadır. Bu özelliği ile çocuk oyun gruplarınca zengin bir konsept taşımaktadır (Şekil 4.19).

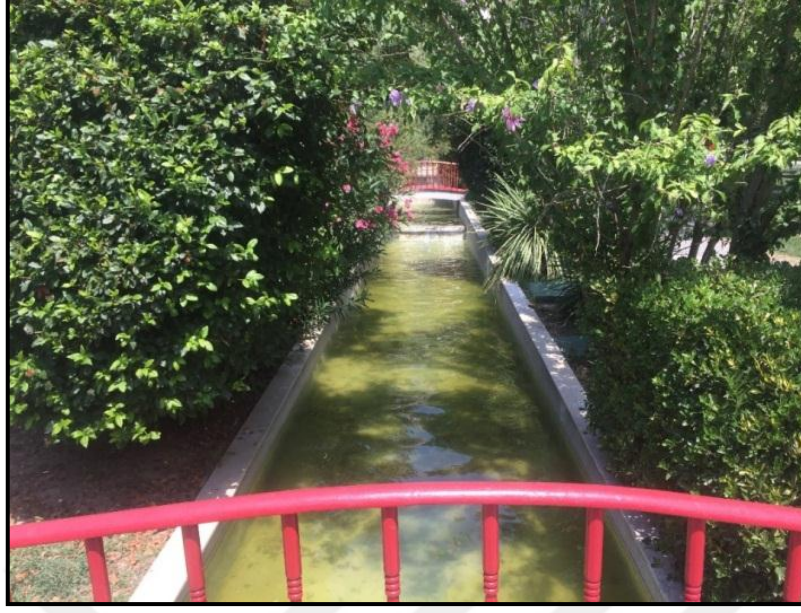
Şekil 4.19: Atrium Parkı çocuk oyun grupları

Atrium Parkta çocuk oyun gruplarının yanı sıra mini macera parkurları ve tırmanma halatları bulunmaktadır (Şekil 4.20).

Şekil 4.20: Atrium Parkı'nda tırmanma halatı

Park içerisinde uçlarda olmak üzere 2 adet süs havuzu ve parkı tam ortadan ikiye ayıran ve köprüler ile karşı tarafa geçişleri sağlanan, aynı zamanda kot farkı nedeni ile kaskatlı su düşüşlerine sahip bir su kanalı bulunmaktadır (Şekil 4.21).

Şekil 4.21: Atrium Parkı'nda su kanalı

Park alanı içerisinde ek olarak özel işletmeye ait olan bir adet kafeterya, spor aletleri, park içi gezinti yolları ve oturma alanları yer almaktadır. Okullara yakın olması ve çocuk konsepti taşıması nedeni ile park alanı içerisinde çocukların ilgisini çekecek ve bilgi becerilerini güçlendirecek abaküs vb. heykeller ile hayvan figürlerine sahip boy ölçer vb. panolar bulunmaktadır (Şekil 4.22).

Şekil 4.22: Atrium Parkı'nda heykel ve panolar

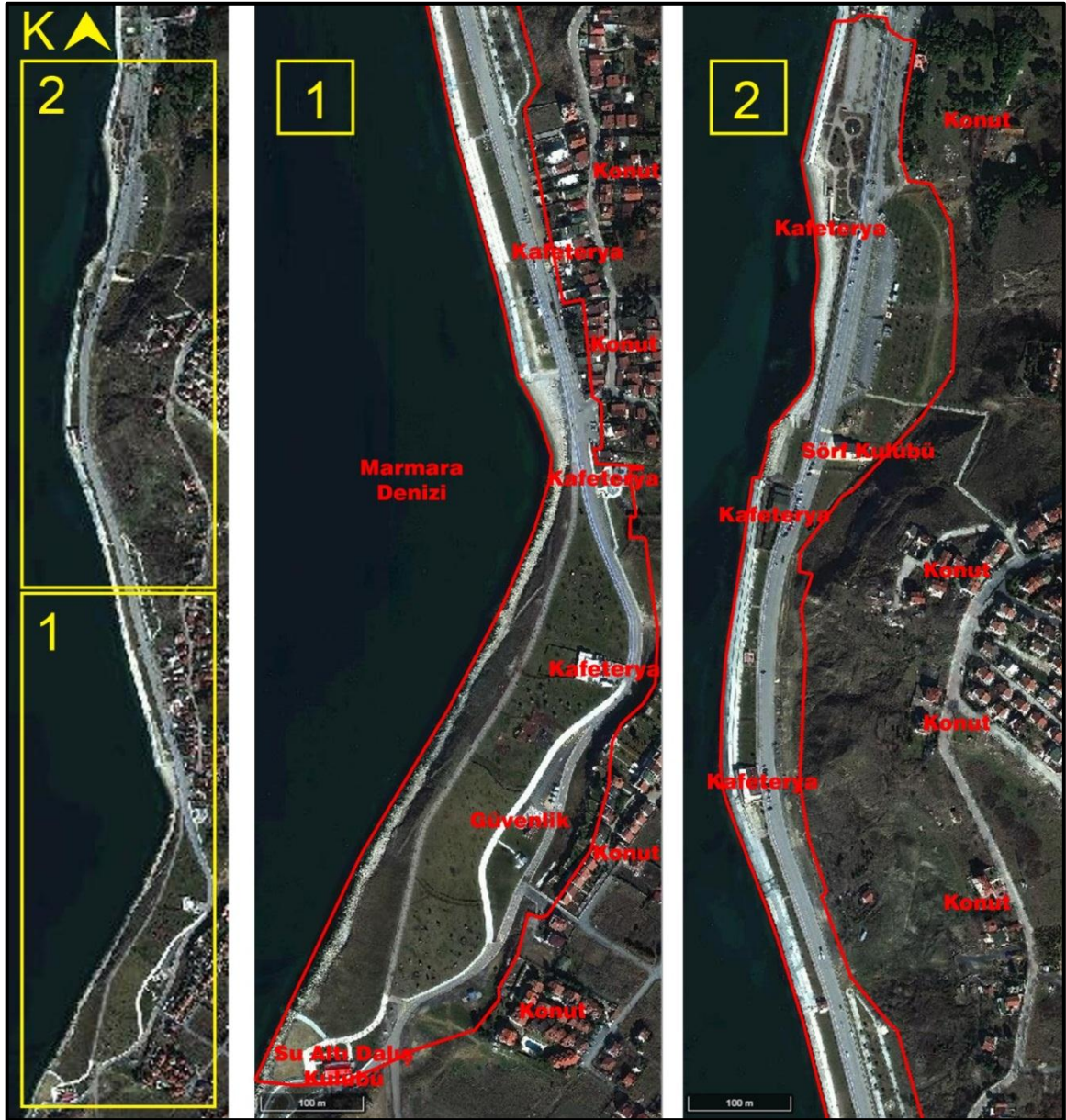
Atrium Parkı'nda toplam 518 adet ağaç bulunmaktadır. Atrium Parkı'nda bulunan mevcut bitki listesi Tablo 4.10'da sunulmuştur.

Tablo 4.10: Atrium Parkı'ndaki mevcut ağaç, ağaççık ve çalı türlerine ait bitki listesi.

<i>Acer negundo</i>
<i>Acer platanoides</i> “Crimson King”
<i>Aesculus hippocastanum</i>
<i>Albizia julibrissin</i>
<i>Buxus sempervirens</i>
<i>Callistemon citrinus</i>
<i>Catalpa bignonioides</i>
<i>Cedrus atlantica</i>
<i>Cedrus libani</i>
<i>Cotoneaster dammeri</i>
<i>Cupressocyparis leylandii</i>
<i>Euonimus japonica</i>
<i>Ficus carica</i>
<i>Fraxinus excelsior</i>
<i>Gleditsia triacanthos</i>
<i>Hedera helix</i>
<i>Hibiscus syriacus</i>
<i>Ilex aquifolium</i>
<i>Juglans regia</i>
<i>Laurus nobilis</i>
<i>Ligustrum japonicum</i>
<i>Mahonia aquifolium</i>
<i>Magnolia grandiflora</i>
<i>Morus alba</i>
<i>Nerium oleander</i>
<i>Paulownia tomentosa</i>
<i>Pinus pinea</i>
<i>Pittosporum tobira</i>
<i>Platanus orientalis</i>
<i>Prunus avium</i>
<i>Prunus domestica</i>
<i>Pyracantha coccinea</i>
<i>Robinia pseudoacacia</i>
<i>Rosa</i> sp.
<i>Rosmarinus officinalis</i>
<i>Salix babylonica</i>
<i>Salix caprea</i>
<i>Sophora japonica</i>
<i>Spirea alba</i>
<i>Tilia tomentosa</i>
<i>Ulmus minör</i>
<i>Viburnum opulus</i>
<i>Yucca gloriosa</i>

4.2.3 Pirireis Parkı

Park alanı konum olarak Beylikdüzü Gürpınar Mahallesi'nde Dalyan Caddesi sahil yolu üzerinde 2,5 km uzunluğunda bir kıyı bandında bulunmaktadır. Pirireis Parkı ve yakın çevresine ait uydu görüntüsü Şekil 4.23'de, Pirireis Parkı'nın yapısal ve bitkisel alan büyüklükleri ise Tablo 4.11'de sunulmuştur.

Şekil 4.23: Pirireis Parkı ve yakın çevresine ait uydu görüntüsü.

Tablo 4.11: Pirireis Parkı'nın fonksiyonlara göre alan büyüklükleri.

PİRİREİS PARKI	Sert Zemin Alanı (m ²)	Araç Yolu Alanı (m ²)	Sosyal Tesis Alanı (m ²)	Çalı Alanı (m ²)	Çim Alan (m ²)	Plaj Alanı (m ²)	Kum Zemin (m ²)	Ponza Zemin (m ²)	Kauçuk Zemin (m ²)	Toplam Alan (m ²)
	39711	26820	4280	1985	69955	8964	145	2750	580	155190

Park alanı içerisinde piknik yapılması sahil temizliğine ve park hijyenine engel oluşturduğu düşüncesi ile 2017 yılında Beylikdüzü Belediyesi Meclisi tarafından alınan karar ile parkta dumanlı piknik yasaklanmıştır. Bu durumdan dolayı vatandaşlar park alanını yine aktif olarak özellikle açık yeşil alanlarda dumansız piknik alanı olarak kullanmaktadırlar. Pirireis Parkı'nda spor alanlarından voleybol alanı yer almaktadır. Bu sahanın 328 m²'lik alan kapsamaktadır (Kömür Ardalı, 2018).

Sahil boyunca kıyıya paralel uzanan araç yolu yanında 2.5 km uzunluğunda ve 2 m genişliğinde bisiklet yolu bulunmaktadır. Araba veya toplu taşıma ile gelen vatandaşlarında sahilde bisiklet gezintisi yapmaları amacıyla belediye tarafından bir bisiklet kiralama noktası oluşturulmuştur ve diledikleri sürede kiralama ile Pirireis Parkı'na gelen her kullanıcı bisiklet gezintisi yapabilmektedir (Şekil 4.24-4.25).

Şekil 4.24: Pirireis Parkı'nda bisiklet yolu

Şekil 4.25: Pirireis Parkı'nda kiralama noktası

Sahil hattı üzerinde vatandaşların eğitim almak veya aktivite yapmak için dilediğinde faydalanabildikleri Sualtı Sporları Eğitim ve Sınav Merkezi yer almaktadır (Şekil 4.26).

Şekil 4.26: Pirireis Parkı'nda Sualtı Sporları Eğitim ve Sınav Merkezi

Pirireis Parkı'nda park içi araç yolu yani Dalyan Caddesi parkı ikiye bölmektedir. 2.5 km'lik bu sahil hattının denize sınırınının 1.5 km'si beton yürüyüş yolu, 1 km'si de kaya dolgu çalışması ile şekillenmektedir. Büyük çoğunluğu dolgu alanı olan sahil boyunca ek

olarak plaj (Şekil 4.27-28), kafeteryalar, üzeri kapalı piknik masaları, pergolalar, çocuk oyun alanları, spor aletleri vb. yer almaktadır (Şekil 4.29-30).

Şekil 4.27: Pirireis Parkı plajından bir görünüm

Şekil 4.28: Pirireis Parkı plajına ait rekreasyonel kullanım

Şekil 4.29: Pirireis Parkı'nda çocuk oyun alanı

Şekil 4.30: Pirireis Parkı'nda çocuk oyun alanında bulunan modüler oyun aletleri

Pirireis Parkı'ndaki toplam 1328 adet ağaç bulunmaktadır. Pirireis Parkı'nda bulunan mevcut bitki listesi Tablo 4.12'de verilmiştir.

Tablo 4.12: Pirireis Parkı'ndaki mevcut ağaç, ağaççık ve çalı türlerine ait bitki listesi.

<i>Abies nordmanniana</i>
<i>Acer negundo</i>
<i>Acer pseudoplatanus</i>
<i>Ailanthus altissima</i>
<i>Callistemon citrinus</i>
<i>Carpinus betulus</i>
<i>Cedrus atlantica</i>
<i>Cedrus libani</i>
<i>Cercis siliquastrum</i>
<i>Chamaerops excelsa</i>
<i>Cotoneaster dammeri</i>
<i>Cupressocyparis leylandii</i>
<i>Cupressus arizonica</i>
<i>Cupressus macrocarpa "Goldcrest"</i>
<i>Cupressus sempervirens</i>
<i>Drosanthemum floribundum</i>
<i>Elaeagnus angustifolia</i>
<i>Eriobotrya japonica</i>
<i>Euonimus japonica</i>
<i>Ficus carica</i>
<i>Fraxinus excelsior</i>
<i>Hibiscus syriacus</i>
<i>Gaura lindheimeri</i>
<i>Juglans regia</i>
<i>Lavandula officinalis</i>
<i>Ligustrum japonicum</i>
<i>Magnolia grandiflora</i>
<i>Mahonia aquifolium</i>
<i>Malus floribunda</i>
<i>Nerium oleander</i>
<i>Paulownia tomentosa</i>
<i>Photinia fraseri</i>
<i>Picea orientalis</i>
<i>Picea pungens</i>
<i>Pinus pinaster</i>
<i>Pinus pinea</i>
<i>Pittosporum tobira</i>
<i>Platanus orientalis</i>
<i>Populus alba</i>
<i>Prunus avium</i>
<i>Prunus domestica</i>
<i>Prunus cerasifera</i>
<i>Pyracantha coccinea</i>
<i>Robinia pseudoacacia</i>
<i>Rosa sp.</i>
<i>Rosmarinus officinalis</i>
<i>Salix alba</i>
<i>Salix babylonica</i>
<i>Salix matsudana "Tortuosa"</i>
<i>Tamarix smyrnensis</i>
<i>Tamarix tetrandra</i>
<i>Thuja orientalis</i>
<i>Viburnum opulus</i>

4.3 Kullanıcılara Yönelik Anket Değerlendirilmesi

Bu bölümde katılımcıların demografik özellikleri, park alanları hakkındaki düşünceleri, parkların hangi alanda ön planda olmasını tercih etme nedenleri, park alanlarını tercih etme nedenleri, ki-kare testleri ve açıklamaları tartışılmıştır.

4.3.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri

Ankete katılanların demografik özellikleri kapsamında; cinsiyet, yaş, medeni durumu sahip olunan çocuk sayısı, eğitim durumu, mesleği, gelir durumu ve Beylikdüzü'nde yaşadıkları süre analiz edilmiştir.

Ankete katılan kişilerin %50'si erkek, %50'si kadın olarak belirlenmiştir. Yani katılımcılar arasında cinsiyet bağlamında eşitlik söz konusudur. Katılımcıların %28,9 oranla büyük bir kısmının 34-40 yaş aralığında olduğu, %54,4'ü evli iken, %45,6'sı bekar olduğu tespit edilmiştir. Medeni durumlarının birbirine yakın olduğu ancak evli bireylerin sayıca fazlalığı görülmektedir. Katılımcıların %49,3 oran ile büyük bir çoğunluğun çocuğa sahip olmadığı görülmektedir. Ancak %50,7'lik toplam değerle çocuklu ailelerin katılım oranı daha fazladır. Katılımcıların %42 oranla büyük çoğunluğunun üniversite mezunu ve %24 oran ile çoğunluğunun öğrenci olduğu tespit edilmiştir. Ankete katılanların gelir durumları incelendiğinde ise %38,9 çoğunlukla 3.000 TL'den fazla geliri olduğu belirlenmiştir. Ankete katılan kişilerin Beylikdüzü'ndeki yaşam süreleri analiz edildiğinde, katılımcıların %27,6'sı Beylikdüzü'nün yerlisidir.

Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 4.13'de verilmiştir.

Tablo 4.13: Katılımcıların demografik özellikleri.

Demografik özellikler		Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	225	50,0
	Erkek	225	50,0
Yaş	15-20	80	17,8
	21-30	110	24,4
	31-40	130	28,9
	41-50	84	18,74
	51-60	30	6,7
	60+	16	3,6
Medeni Durum	Bekar	205	45,6
	Evli	245	54,4
Çocuk Sayısı	1	81	18,0
	2	90	20,0
	3	30	6,7
	3'ten fazla	27	6,0
	Yok	222	49,3
Eğitim	İlkokul	14	3,1
	Ortaokul	36	8,0
	Lise	164	36,4
	Üniversite	189	42,0
	Yüksek lisans	40	8,9
	Doktora	7	1,6
Meslek	Ev hanımı	52	11,6
	Emekli	26	5,8
	Öğrenci	108	24,0
	İşsiz	33	7,3
	Çiftçi	3	0,7
	İşçi	48	10,7
	Yönetici	40	8,9
	Memur	71	15,7
	Serbest meslek	68	14,6
Gelir Durumu	1000 TL'den az	35	7,8
	1000-1500 TL	37	8,2
	1500-2000 TL	67	14,9
	2000-2500 TL	66	14,7
	2500-3000 TL	70	15,6
	3000 TL'den fazla	175	38,9
Beylikdüzü'nde Yaşam Süresi (yıl)	1 yıldan az	1	0,2
	1-3	52	11,6
	3-5	63	14,0
	5-7	90	20,0
	7-10	71	15,8
	10 yıldan fazla	45	10,0
	Beylikdüzü'nün yerlisi	124	27,6
	Beylikdüzü'nde yaşamıyor	4	0,8

4.3.2 Katılımcıların Parkları Kullanım Amaçları

Kullanıcıların park alanları hakkındaki düşünceleri analiz edilirken; park tercihi, parka nasıl gelindiği, kimle ziyaret edildiği, parkları kullanma süreleri ve park alanlarının büyüklüğü analiz edilmiştir. Katılımcıların parkları kullanım şekilleri Tablo 4.14’de verilmiştir. Tablo 4.14’e göre %40’lık oranla çoğu katılımcı Belediye Parkı’nı tercih ederken, katılımcıların %27,3’ü Atrium Parkını, %32,7’si ise Pirireis Parkını tercih etmektedir. Katılımcılar %45,3’lük oranla parka yürüyerek, %42,2 oranla çoğunluğu arkadaşlarıyla gelmektedir. Katılım anlamında Belediye Parkı ve Atrium Parkı’nın daha çok tercih edilmesinin sebebinin kentin merkezinde ve parklara yürüyerek gelinebilmesi olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda Belediye Parkı’nın geçiş alanı olarak kullanılması ilk sırada yer almasına sebep olabilir. Katılımcıların %26’sı parkları haftada birkaç gün kullanmaları da bunu desteklemektedir. Katılımcıların parkların büyüklüğü hakkındaki düşünceleri incelendiğinde, %46,7’si “kısmen yeterli” olduğunu, %43,6’sı “yeterli” olduğunu, %9,8’i ise “yetersiz” büyüklüğe sahip olduğunu belirtmiştir. Kullanıcıların yaklaşık %90 oranında parkların büyüklüğünden memnun olduğu görülmektedir.

Tablo 4.14: Katılımcıların parkları kullanım şekilleri.

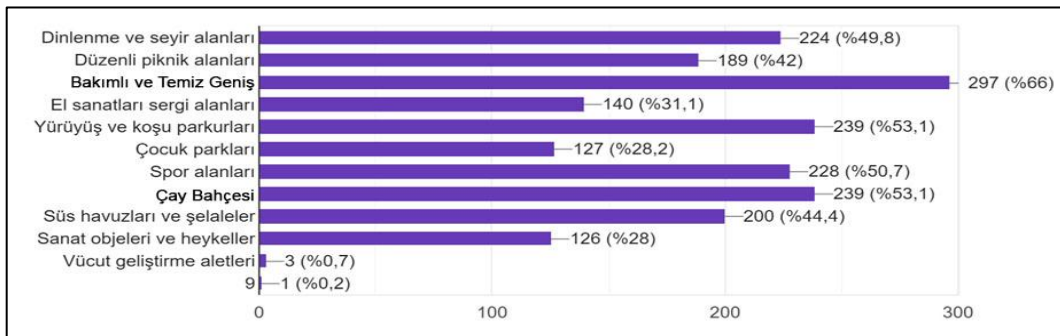
Kullanım Şekilleri ve Düşünceleri		Sayı (n)	Yüzde (%)
Park tercihleri	Belediye Parkı	180	40,0
	Atrium Parkı	123	27,3
	Pirireis Parkı	147	32,7
Parklara nasıl ulaşıldığı	Arabayla	139	30,9
	Otobüsle	6	1,3
	Yürüyerek	204	45,3
	Ticari taksi ile	8	1,8
	Diğer	93	20,7
Parkları kimle ziyaret edildiği	Yalnız	79	17,6
	Eşim ve çocuğumla	113	25,1
	Arkadaşımla	190	42,2
	Annem ve babamla	23	5,1
	Çocuğumla	43	9,6
	Diğer	2	0,4
Parkları kullanma süreleri	Ayda bir	56	12,4
	Haftada bir	72	16,0
	Haftada birkaç gün	117	26,0
	Hafta sonları	102	22,7
	Her gün	40	8,9
	İki haftada bir	63	14,0
Parkların büyüklüğü	Kısmen yeterli	210	46,7
	Yeterli	196	43,6
	Yetersiz	44	9,8

4.3.3 Katılımcıların Parklarda Bulunmasını İstedikleri Fonksiyonlar

Parkların hangi fonksiyonlarda ön plana çıkması gerektiğini değerlendiren katılımcıların birden fazla seçeneği tercih etmesi sonucunda, %66'sı ile çoğu bakımlı ve temiz geniş yeşil alanları tercih ederken, %53,1'i yürüyüş ve koşu parkurları olmasını yine aynı oranla çay bahçesi katılımcılar tarafından tercih edilmiştir. %28 oranla sanat objeleri ve heykeller en az katılımcı tarafından tercih edilmiştir. Katılımcıların parkların temizliğine önem verdikleri gözlemlenirken ağırlıklı olarak dinlenme ve spor amaçlı kullanıldıkları gözlemlenmektedir. Dinlenme sırasında yiyecek ve içecek ihtiyaçlarını karşılamaktan çok zaman geçirmek için parklarda yeme-içme alanlarının öneminin dikkat çekmekte olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların parklarda bulunmasını istedikleri fonksiyonlar Tablo 4.15 ve Şekil 4.28'de verilmiştir.

Tablo 4.15: Katılımcıların parklarda bulunmasını istedikleri fonksiyonlar.

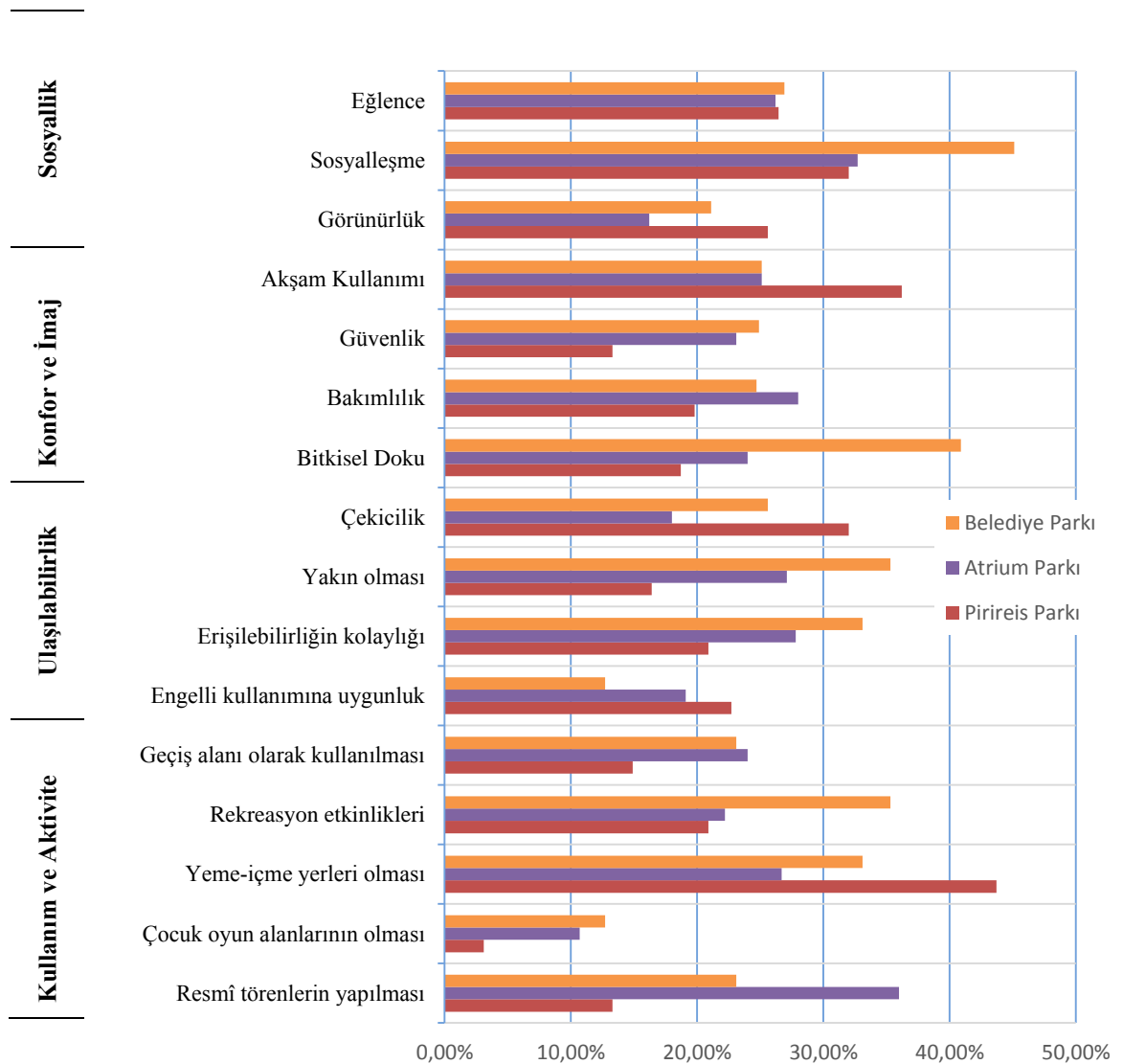
Parklarda Bulunması Talep Edilen Fonksiyonlar	Sayı (n)	Yüzde (%)
Dinlenme ve seyir alanları	224	49,8
Düzenli piknik alanları	189	42
Bakımlı ve temiz geniş yeşil alanlar	297	66
El sanatları sergi alanları	140	31,1
Yürüyüş ve koşu parkurları	239	53,1
Çocuk parkları	127	28,2
Spor alanları	228	50,7
Çay bahçesi	239	53,1
Süs havuzları ve şelaleler	200	44,4
Sanat objeleri ve heykeller	126	28
Diğer	4	0,9

Şekil 4.31: Katılımcıların parklarda bulunmasını istedikleri fonksiyonlar.

4.3.4 Katılımcıların Parkları Tercih Nedenleri

Beylikdüzü İlçesi’nde, Belediye, Atrium ve Pirireis Parkları kullanıcıların rekreasyonel kullanım tercihleri sosyallik (eğlence, sosyalleşme, görünürlük, akşam kullanımı), konfor ve imaj (güvenlik, bakımlılık, bitkisel doku, çekicilik), ulaşılabilirlik (yakın olması, erişilebilirliğin kolay olması, engelli kullanımına uygunluğu, geçiş alanı olarak kullanılması) ve kullanım-aktivitelere (rekreasyonel etkinliklerinin fazla olması, yeme-içme yerinin olması, çocuk oyun alanlarının olması, resmi törenlerin yapılması) göre değerlendirilmiştir. Bu amaçla yapılan % analizi değerlendirme sonuçları Şekil 4.32’de verilmiştir.

Şekil 4.32: Kullanıcıların parkları tercih etme nedenlerine ilişkin grafik.

Eğlence, sosyalleşme, görünürlük ve akşam kullanımı alt başlıkları altında incelenen sosyallik kavramını incelediğimizde; Belediye Parkı'nın eğlence ve sosyalleşme anlamında ön planda olduğu görülmektedir. Spor konseptli bir park olmasının kullanıcıların daha sosyal olmalarını ve birlikte aktivite yaparak daha çok eğlenmelerini sağladığı düşünülmektedir. Görünürlük ve akşam kullanımı anlamında ise Pirireis Parkı'nın ön plana çıkması sahil parkı olması nedeniyle olabilir. Yeme içme yerlerinin daha çok tercih edildiği bilinen kullanıcılar için; günbatımı ve deniz manzarası yanı sıra çok sayıda kafeteryanın olması, parkın akşam kullanımı açısından ön plana çıkmasını sağlamış olabilir (Tablo 4.16).

Konfor ve imaj kavramının güvenlik, bakımlılık, bitkisel doku ve çekicilik alt başlıkları altında incelemesi ile ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde Belediye Parkı'nın güvenlik ve bitkisel doku için ön planda olduğu görülmektedir. Parkın koruluk olması ve içerisinde bitki çeşitliliği yanı sıra doğal bir görüntü barındırmasının etkin olduğu düşünülmektedir. Sürekli aktif kullanılan bir park olması ve Beylikdüzü Belediyesi karşısında olduğundan güvenlik noktalarına yakın olması nedeni ile diğer parklara göre daha güvenli görülüyor olabilir. Çekicilik anlamında Pirireis Parkı'nın ön planda olmasının yukarıda belirtildiği gibi sahil parkı olması nedeniyle olduğu söylenebilir (Tablo 4.16).

Alanların yakınlığı, erişilebilirliğinin kolay olması, engelli kullanımına uygunluğu ve geçiş alanı olarak kullanılması alt başlıklarının irdelendiğinde, en iyi ulaşılabilirliğe sahip olan Belediye Parkı'dır. Metrobüs meydanına yakın olması ile alışveriş merkezlerinin ve yoğun konutların arasında olması nedeniyle ön plana çıktığı düşünülmektedir. Engelli kullanımına uygunluk konusunda Pirireis Parkı ilk sıradadır. Dolgu alanı olan ve düz bir arazi üzerinde konumlanan park alanında çok kot farkı bulunmaması ve fonksiyonların sürdürülebilirliğinin iyi olması sahil boyunca kesintisiz ulaşımı sağlamıştır. Geçiş alanı olarak kullanımda ise Atrium Parkı ön plandadır ve sebebinin okullar bölgesinde olması düşünülmektedir. Öğrencilerin veya velilerinin okula gidiş gelişlerde park alanını kullandıkları tahmin edilmektedir. Metrobüs meydanına yakın olan Belediye Parkı'da %0,9 farkla Atrium Parkı'nı takip etmektedir. İş hayatında gidiş gelişlerde ve günlük ulaşımında aktif kullanılan toplu taşıma aracı olan metrobüsü kullanan vatandaşların çoğunun parkı kullandığı düşünülmektedir (Tablo 4.16).

Kullanım ve aktiviteler açısından yapılan değerlendirmelerde ise en etkin park alanı olarak; rekreasyon etkinliklerin fazla olması açısından Belediye Parkı ön plandadır. Yeme içme yerleri açısından da daha önce de bahsettiğimiz gibi içeriğinde çok sayıda kafeterya ve çay bahçesi barındıran Pirireis Parkı ön plana çıkmaktadır. Resmî törenlerin yapılması açısından ön plana çıkan Atrium Parkı'nın ön plana çıkmasının sebebinin park alanında yer alan Atatürk heykeli ve okullara yakın olması düşünülmektedir (Tablo 4.16).

Tablo 4.16: Katılımcıların parkları tercih etme nedenleri.

Ziyaret Etme Nedenleri		Belediye Parkı		Atrium Parkı		Pirireis Parkı	
		Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)
Sosyalik	Eğlence	121	26,9	118	26,2	119	26,44
	Sosyalleşme	203	45,11	147	32,7	144	32
	Görünürlük	95	21,11	73	16,2	115	25,6
	Akşam Kullanımı	113	25,11	113	25,11	163	36,2
Konfor ve İmaj	Güvenlik	112	24,9	104	23,11	60	13,3
	Bakımlılık	111	24,7	126	28	89	19,8
	Bitkisel Doku	184	40,9	108	24	84	18,7
	Çekicilik	115	25,6	81	18	144	32
Ulaşılabilirlik	Yakın olması	159	35,3	122	27,1	74	16,4
	Erişilebilirliğin kolaylığı	149	33,1	125	27,8	94	20,9
	Engelli kullanımına uygunluk	57	12,7	86	19,1	102	22,7
	Geçiş alanı olarak kullanılması	104	23,1	108	24	67	14,9
Kullanım ve Aktivite	Rekreasyon etkinlikleri	159	35,3	100	22,2	94	20,9
	Yeme-içme yerleri olması	149	33,1	120	26,7	197	43,7
	Çocuk oyun alanlarının olması	57	12,7	48	10,7	14	3,1
	Resmî törenlerin yapılması	104	23,1	162	36	60	13,3

Erkek katılımcılarda çoğunluk %30,2 ile 31-40 yaş aralığında iken, kadın katılımcılarda %27,5 ile 21-40 yaş aralığındadır (Tablo 4.17).

Tablo 4.17: Cinsiyet-yaş ilişkisi.

Cinsiyet	Yaş										Toplam		
	15-20		21-30		31-40		41-50		51-60			60+	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		n	%
Erkek	39	17,3	48	21,3	68	30,2	44	19,5	17	7,5	9	4	225
Kadın	41	18,2	62	27,5	62	27,5	40	17,7	13	5,7	7	3,1	225
Toplam	80		110		130		84		30		16		450

n: sayı %: yüzde

Ankete katılan erkek katılımcıların %44,9'u bekar, %55,1'i ise evlidir. Aynı şekilde kadın katılımcıların %46,2'si bekar, %53,8'i evli olduğu görülmektedir. Erkek katılımcılarda da kadın katılımcılarda da evlilerin sayısı fazla olduğu tespit edilmiştir. Kullanıcıların büyük çoğunluğunun 21-40 yaşında olmasının ve en çok tercih edilen parkların okul ve spor konseptli olmasının, evli kullanıcı oranının yüksek çıkmasını etkilediği düşünülmektedir (Tablo 4.18). Daha önce parklara kimle geldiği sorulduğunda da %9,6'sı çocuğumla cevabını vermiştir (Tablo 4.14).

Tablo 4.18: Cinsiyet-medeni durum ilişkisi.

Cinsiyet	Medeni Durum				Toplam
	Bekar		Evli		
	n	%	n	%	
Erkek	101	44,9	124	55,1	225
Kadın	104	46,2	121	53,8	225
Toplam	205		245		450

n: sayı %: yüzde

Ankete katılan erkek katılımcıların %42,2'si, kadın katılımcıların %41,8'i üniversite mezunudur. Cinsiyete göre eğitim durumları analiz edilmek istendiğinde; erkek katılımcıların çoğu üniversite mezunudur. Kadınlarda ise ilk sırada üniversite ve ikinci sırada ise lise öğrenimi görmüş katılımcılara rastlanmaktadır (Tablo 4.19).

Tablo 4.19: Cinsiyet-eğitim durumu ilişkisi.

Cinsiyet	Eğitim Durumu										Toplam		
	Doktora		İlkokul		Lise		Ortaokul		Üniversite			Yüksek Lisans	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		n	%
Erkek	5	2,2	3	1,3	79	35,1	19	8,4	95	42,2	24	10,7	225
Kadın	2	0,8	11	4,9	85	37,8	17	7,6	94	41,8	16	7,1	225
Toplam	7		14		164		36		189		40		450

n: sayı %: yüzde

Eğitim durumuna göre tercih edilen parklar incelendiğinde, Atrium Parkı'nı tercih eden 123 kişinin %52'si (64 kişi) lise, %26,9'u (33 kişi) niversite mezunudur. ocuk oyun gruplarının ön planda olduğu görülen parkı daha çok çocukları ile ev hanımı annelerinin ziyaret ettiği düşünülmektedir. Belediye Parkını tercih eden 180 kişinin %44,5'i (80 kişi) niversite, %34,4' (62 kişi) lise mezunudur. Pirireis Parkı'nı tercih eden 147 kişinin %51,7'si (76 kişi) niversite, %25,9'u (38 kişi) lise mezunudur. Yüksek lisans mezunlarının çoğunun Pirireis Parkı'nı tercih ettikleri, doktora mezunlarının daha çok Belediye Parkı'nı tercih ettikleri ve ilkokul mezunlarının ise Atrium Parkı'nı tercih etmedikleri tespit edilmiştir. Eğitim durumuna göre tercih edilen parklar Tablo 4.20'de verilmiştir. Belediye Parkı ve Pirireis Parkı'nı konseptleri sebebiyle daha çok eğitim seviyesi yüksek ve çalışan kişilerin tercih ettiği düşünülmektedir.

Tablo 4.20: Eğitim durumuna göre tercih edilen parklar arasındaki ilişki.

Eğitim Durumu	Parkları Tercih Durumu						Toplam
	Atrium Parkı		Belediye Parkı		Pirireis Parkı		
	n	%	n	%	n	%	
İlkokul	0	-	10	5,6	4	2,7	14
Ortaokul	11	8,9	13	7,2	12	8,1	36
Lise	64	52	62	34,4	38	25,9	164
Üniversite	33	26,9	80	44,5	76	51,7	189
Yüksek Lisans	13	10,6	11	6,1	16	10,9	40
Doktora	2	1,6	4	2,2	1	0,7	7
Toplam	123		180		147		450

n: sayı %: yüzde

Cinsiyet ile gelir durumu arasındaki ilişki incelendiğinde, ankete katılan 450 kişinin %69,1'nin (311 kişi) geliri 2000 TL ve üstü, %30,9'nun (139 kişi) geliri ise 2000 TL'den az olarak tespit edilmiştir. 225 kişi olan erkeklerin %76'sı (171 kişi) 2000 TL'den fazla geliri vardır. 225 kadının %62,2'si (140 kişi) 2000 TL'den fazla gelire sahiptir. Buradan hareketle; ankete katılan kadın ve erkek katılımcıların çoğunluğunun 3000 TL üzerinde gelire sahip oldukları görülmektedir. Cinsiyet ile gelir durumu arasındaki ilişki Tablo 4.21'de verilmiştir.

Tablo 4.21: Cinsiyet-gelir durumu ilişkisi.

Cinsiyet	Gelir Durumu												Toplam
	1000 TL'den az		1000-1500 TL		1500-2000 TL		2000-2500 TL		2500-3000 TL		3000 TL'den fazla		
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Erkek	14	6,2	11	4,9	29	12,9	30	13,3	42	18,7	99	44	225
Kadın	21	9,3	26	11,6	38	16,9	36	16	28	12,4	76	33,8	225
Toplam	35		37		67		66		70		175		450

n: sayı %: yüzde

Tercih edilen parklar ile gelir durumu arasındaki ilişki dikkate alındığında, Atrium Parkı'nı tercih eden 123 kişinin %65,9'u (81 kişi) 2.000 TL'den fazla gelire, %34,1'i (42 kişi) 2.000 TL'den az gelire sahiptir. Belediye Parkı'nı tercih eden 180 kişinin %71,1'i (128 kişi) 2.000 TL'den fazla gelire, %28,9'u (52 kişi) 2.000'den az gelire sahiptir. Parklar arası dağılım içerisinde en çok parkları tercih ederek katılım sağlayanların 3.000 TL'den fazla gelire sahip olanlar olduğu saptanmıştır. Tercih edilen parklar ile gelir durumu arasındaki ilişki Tablo 4.22'de sunulmuştur.

Tablo 4.22: Gelir durumuna göre tercih edilen parklar arasındaki ilişki.

Gelir Durumu (Aile)	Parkların Tercih Durumu						Toplam
	Atrium Parkı		Belediye Parkı		Pirireis Parkı		
	n	%	n	%	n	%	
1000 TL'den az	16	13	11	6,1	8	5,4	35
1000-1500 TL	12	9,8	9	5	16	10,9	37
1500-2000 TL	14	11,3	32	17,8	21	14,3	67
2000-2500 TL	18	14,6	26	14,4	22	14,9	66
2500-3000 TL	23	18,7	32	17,8	15	10,2	70
3000 TL'den fazla	40	32,5	70	38,9	65	44,2	175
Toplam	123		180		147		450

n: sayı %: yüzde

Katılımcıların cinsiyetlerine göre tercih ettiği parklar analiz edildiğinde, 225 erkeğin %27,6'sı (62 kişi) Atrium Parkı'nı, %38,7'si (87 kişi) Belediye Parkı'nı, %33,8'i (76 kişi) Pirireis Parkı'nı tercih etmektedir. 225 kadının ise %27,1'i (61 kişi) Atrium Parkı'nı, %41,3'ü (93 kişi) Belediye Parkı'nı, %31,6'sı (71 kişi) Pirireis Parkı'nı tercih etmektedir (Tablo 4.23). Belediye Parkı'nın spor konseptli bir park olması nedeni ile erkekler ve özellikle kadınlar tarafından daha çok tercih edildiği düşünülmektedir.

Tablo 4.23: Cinsiyet-park tercihi ilişkisi.

Cinsiyet	Tercih Edilen Parklar						Toplam
	Atrium Parkı		Belediye Parkı		Pirireis Parkı		
	n	%	n	%	n	%	
Erkek	62	27,5	87	38,7	76	33,8	225
Kadın	61	27,1	93	41,3	71	31,6	225
Toplam	123		180		147		450

n: sayı %: yüzde

4.4 Uzman Perspektifinden Parkların Peyzaj Performans Ölçütlerine Göre Değerlendirmesi

Bu bölümde araştırma alanı olarak seçilen Belediye, Atrium ve Pirireis Parklarına ilişkin uzman görüşü değerlendirmeleri ayrı başlıklar altında irdelenmiştir. Beylikdüzü Belediyesi teknik ekibi içerisinde yer alan 5 peyzaj mimarının birlikte alanları ayrı ayrı dolaşarak tespit ettiği işlevsel, estetik, teknik, ekolojik sorunlar ve yine aynı uzman grubu tarafından bu sorunlar için belirlenen çözüm önerileri parklar için ayrı ayrı tablolar halinde belirtilmiştir.

4.4.1 Belediye Parkı'na Yönelik Uzman Değerlendirmesi

Uzman görüşleri ışığında Belediye Parkı'nın işlevsel, estetik, teknik ve ekolojik açıdan değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda alana ilişkin sorunlar saptanmış ve bu sorunlara ilişkin öneriler geliştirilmiştir. Uzman perspektifinden Belediye Parkı'nın işlevsel açıdan Tablo 4.24, estetik açıdan Tablo 4.25, teknik açıdan Tablo 4.26 ve ekolojik açıdan değerlendirilmesi ise Tablo 4.27'de sunulmuştur.

Tablo 4.24: Uzman perspektifinden Belediye Parkı'nın işlevsel açıdan değerlendirilmesi.

Belediye Parkı'nın <i>işlevsel</i> açıdan değerlendirilmesi	
	
Spor ve aktivite alanı.	Koşu parkurları.
Sorunlar	Öneriler
<p>1. Koşu parkurunun dar olması nedeni ile yürüyüş veya koşu yapan kişiler birinin hızını kesmektedir.</p> <p>2. Koşu parkuru, spor aletleri, toplanma meydanı gibi fonksiyon alanlarının üzeri açıktır ve koruluk alanda yoğun kuş yaşamı olması kirliliğe neden olmaktadır.</p> <p>3. Park kullanıcıları için tasarlanan ücretsiz tuvalet engelli kullanımına uygun değildir.</p> <p>4. Parkın bitkisel dokusunu korumak amacı ile müdahale edilmemiş ağaçlar koşu parkuru üzerinde yer aldığı için kullanıcılar açısından tehlikelidir ve kazaya neden olabilecek konumdadır.</p>	<p>1. Ağaç yoğunluğu olması nedeniyle parkur genişletilmesi uygun olmadığı için ek parkur oluşturulmalıdır.</p> <p>2. Toplanma meydanına üzeri kapalı oturma grupları tasarlanmalı, koşu parkuru ve diğer fonksiyonlar üzerine parkın doğal yapısını bozmayan üst örtü sistemleri yerleştirilmelidir.</p> <p>3. Tuvalet girişi kot farkı olduğundan dolayı engelli rampasına uygun değildir. Engelliler için tasarlanan merdiven asansörleri ile engelli girişi sağlanabilmelidir.</p> <p>4. Koşu parkuru yönü uygun olan yerlerde değiştirilmeli, uygun olmayan alanlarda ise ağaçların fark edilebilirliğini arttıracak uyarı levhaları veya boyama çalışmaları yapılmalıdır.</p>

Tablo 4.25: Uzman perspektifinden Belediye Parkı'nın estetik açıdan değerlendirilmesi.

Belediye Parkı'nın <i>estetik</i> açıdan değerlendirilmesi	
	
Sorunlar	Öneriler
1. Parkur ve ara bağlantı yolları mevcut ağaçlar nedeni ile düzenli bir çizgisel aksa sahip değildir.	1. Parkur çizgisini düzeltmek için kuruyan ağaçlar kesilerek alternatif güzergahlar belirlenmelidir.
2. Park içerisinde yer alan çeşme tasarımı parkın doğal yapısına uygun özellikler taşımamaktadır.	2. Park içinde yer alan çeşme tasarımı yenilenmeli ahşap malzeme kullanılarak park dokusuna uygun hale getirilmelidir.
3. Park kimliği tabelaları parkın doğal görüntüsü ile uyumlu olmayıp, deformasyonlar tespit edilmiştir.	3. Park bilgi panoları yenilenmeli ve malzeme olarak park dokusuna uyumu için ahşap kullanılmalıdır.
4. Özellikle çalı gruplarında bazı bitkiler bakımsız ve karmaşık görünmektedir.	4. Çalı gruplarında parkın doğal görüntüsünü bozmayacak şekilde seyreltme çalışmaları ve form budamaları yapılmalıdır.
5. Park çevresinin düzensiz otopark vb. kullanımı parkın görsel bütünlüğünü bozmaktadır.	5. Park çevresinde yolun sol tarafının otopark olarak kullanılması engellenmelidir.
6. Park giriş noktaları yeterince vurgulu değildir.	6. Park girişlerine park dokusuna engel olmayan ve doğal görünümlü ahşap giriş kemerleri tasarlanmalıdır.

Tablo 4.26: Uzman perspektifinden Belediye Parkı'nın teknik açıdan değerlendirilmesi.

Belediye Parkı'nın <i>teknik</i> açıdan değerlendirilmesi	
	
Belediye Parkı'ndaki çeşme	Park içerisindeki yapay şelale.
Sorunlar	Öneriler
1. Parkta yer alan yapay şelale yeterince bakımlı değildir ve çevresindeki oturma birimleri sayı olarak yetersizdir.	1. Yapay şelale temizlenmeli ve görüntüyü kapatan bitkiler kısaltılmalıdır. Çevresine yer alan oturma banklarının sayısı arttırılmalıdır.
2. Park alanı içerisinde yer alan çeşme çalışmamaktadır.	2. Park çeşmesi tamir edilerek aktif kullanıma açılmalıdır.
3. Spor aletlerinde arızalı veya kırık olan malzemeler tespit edilmiştir.	3. Arızalı veya kırık spor aletleri onarılmalı veya yenilenmelidir.
4. Parkur ve fonksiyon alanlarında yer alan kauçuk zeminde yer yer deformasyon görülmektedir.	4. Alan içerisindeki kauçuk zeminde bozulma görünen bölgeler onarılmalı veya yenilenmelidir.
5. Çalı grupları içerisinde yer alan damlama sulama sisteminde kırık ve kaçaklar tespit edilmiştir.	5. Kırık ve kaçak olan sulama tesisatları tespit edilerek onarılmalı veya yenilenmelidir.

Tablo 4.27: Uzman perspektifinden Belediye Parkı'nın ekolojik açıdan değerlendirilmesi.

Belediye Parkı'nın <i>ekolojik</i> açıdan değerlendirilmesi	
	
Sorunlar	Öneriler
1. Park içerisinde sık dokulu bir ağaçlandırma olması nedeniyle cılız kalmış ve kurumuş ağaçlar bulunmaktadır.	1. Park içerisinde yer alan kurumuş ağaçlar kesilmeli, bitki dokusunun zayıf olduğu alanlarda yeniden bitkilendirme çalışmaları yapılmalıdır.
2. Park zemininde yoğun olarak biriken çam ibreleri yangın tehlikesini arttırmaktadır.	2. Park alanı içerisine dökülmüş çam ibreleri sık sık temizlenmelidir.
3. Yoğun kullanılan yeşil alanlarda kelleşme, açılmalar vb. seyrelmeler olduğu ve toprak zeminin kompaktlaşması sonucunda geçirimsiz yüzeyler oluştuğu görülmüştür.	3. Geçirimsiz alanlar havalandırılarak gerekli bitkisel onarım çalışmaları yapılmalıdır.

4.4.2 Atrium Parkı (15 Temmuz Demokrasi ve Şehitler Parkı)'na Yönelik Uzman Değerlendirmesi

Uzman görüşleri ışığında Atrium Parkı'nın işlevsel, estetik, teknik ve ekolojik açıdan değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda alana ilişkin sorunlar saptanmış ve bu sorunlara ilişkin öneriler geliştirilmiştir. Uzman perspektifinden Atrium Parkı'nın işlevsel açıdan Tablo 4.28, estetik açıdan Tablo 4.29, teknik açıdan Tablo 4.30 ve ekolojik açıdan değerlendirilmesi ise Tablo 4.31'de sunulmuştur.

Tablo 4.28: Uzman perspektifinden Atrium Parkı'nın işlevsel açıdan değerlendirilmesi.

Atrium Parkı'nın <i>işlevsel</i> açıdan değerlendirilmesi	
	
Parkta bulunan tuvalet.	Fıskiyeli havuz.
Sorunlar	Öneriler
1. Park içerisinde yer alan fıskiyeli havuz ve yapay dere bitki yoğunluğu nedeni ile yeterince görülmemektedir.	1. Fıskiyeli havuz ve yapay dere çevresindeki bitki yoğunluğu azaltılmalı ve insan ölçeğinde kısaltılarak form budaması yapılmalıdır.
2. Park kullanıcıları için tasarlanan ücretsiz tuvalet engelli kullanımına uygun değildir.	2. Tuvalet girişi kot farkı olduğundan dolayı engelli rampasına uygun değildir. Engelliler için tasarlanan merdiven asansörleri ile engelli girişi sağlanmalıdır.

Tablo 4.29: Uzman perspektifinden Atrium Parkı'nın estetik açıdan değerlendirilmesi.

Atrium Parkı'nın <u>estetik</u> açıdan değerlendirilmesi	
	
Sorunlar	Öneriler
1. Park içerisinde yer alan bakım ofisi binası bakımsız ve eski bir görünüme sahiptir.	1. Bakım ofisi binasına cephe çalışması yapılmalıdır
2. Park bilgi panoları parkın doğal görüntüsünü yansıtmamaktadır ve bozulmalar belirlenmiştir.	2. Park bilgi panoları yenilenmelidir.
3. Özellikle çalı gruplarında bazı bitkiler bakımsız ve karmaşık görünmektedir.	3. Çalı gruplarında parkın doğal görüntüsünü bozmayacak şekilde seyreltme çalışmaları ve form budamaları yapılmalıdır.
4. Park çevresinde otopark kullanımı parkın görsel bütünlüğüne engel olmaktadır.	4. Park çevresinde yolun park tarafına otopark yapılması engellenmelidir.
5. Parktaki şehitler anıtı renk ve tasarımı nedeniyle parkın görsel bütünlüğünü olumsuz etkilemektedir.	5. Şehitler anıtı zeminindeki mermer basamaklar kaldırılmalı yazı beyaz renge boyanmalı ve çim yüzeyine oturtulmalıdır.
6. Çocuk oyun alanı yanında yer alan kum havuzu kumları alan dışına taşarak kötü görüntü oluşturmaktadır.	6. Kum havuzundan taşan kumlar temizlenmeli ve eksilen kum miktarı tamamlanmalıdır.
7. Park içerisinde yer alan özel kullanımlı kafeterya binaları ve çevresi kirli ve bakımsızdır.	7. Kafeterya sınırları net bir şekilde belirlenerek temizliği sağlanmalı ve parka bakan cephelerinde yenileme çalışması yapılmalıdır.
8. Park içerisindeki spor aletleri, tırmanma halatları ve açık yeşil alanlarda yer yer çimlerin kurumuş olduğu saptanmıştır.	8. Park alanındaki kurumuş çim alanlar görülmüştür, bu alanlarda yeniden çimlendirme çalışması yapılmalıdır.
9. Park giriş noktaları yeterince vurgulu değildir ve fark edilebilirliği yeterli değildir.	9. Park girişlerine park dokusuna engel olmayan ve doğal görümlü ahşap giriş kemerleri tasarlanmalıdır.
10. Parkın doğusunda yer alan boylu <i>Cupressocyparis leylandii</i> ler parkın estetiğini ve görünürlüğünü engellemektedir.	10. Parkın tüm çevresindeki sınırlayıcı bitkilerin insan ölçeğinde bakım ve budama işlemleri gerçekleştirilerek parkın görünürlüğü artırılmalıdır.

Tablo 4.30: Uzman perspektifinden Atrium Parkı'nın teknik açıdan değerlendirilmesi.

Atrium Parkı'nın teknik açıdan değerlendirilmesi	
	
Tırmanma halatları.	Parkta bulunan yapay şelale.
Sorunlar	Öneriler
1. Park içerisinde yer alan yürüyüş yollarında ve bordürlerde bozulmalar belirlenmiştir.	1. Yürüyüş yolları ve bordürlerdeki bozulmalar onarılmalı, çizgisi bozulmuş bloklar düzeltilmelidir.
2. Alanda yer alan yapay şelale yeterince bakımlı değildir ve çevresindeki oturma birimleri sayı olarak yetersizdir.	2. Yapay şelale temizlenmeli ve görüntüyü kapatan bitkiler için uygun budama yapılmalıdır. Çevresine yer alan oturma banklarının sayısı artırılmalıdır.
3. Çocuk oyun grubunda yer alan kauçuk zeminde yer yer bozulmalar görülmektedir.	3. Alan içerisindeki kauçuk zeminde bozulma görünen bölgeler onarılmalı veya yenilenmelidir.
4. Çocuk oyun grupları ve spor aletlerinde arızalı veya kırık olan malzemeler bulunmaktadır.	4. Arızalı veya kırık spor aletleri onarılmalı veya yenilenmelidir.
5. Çalı grupları içerisinde yer alan damlama sulama tesisatı ve çim sulama springlerinde kırık ve kaçaklar olduğu tespit edilmiştir.	5. Kırık ve kaçak olan sulama tesisatları onarılmalı veya yenilenmelidir.

Tablo 4.31: Uzman perspektifinden Atrium Parkı'nın ekolojik açıdan değerlendirilmesi.

Atrium Parkı'nın <i>ekolojik</i> açıdan değerlendirilmesi	
	
Sorunlar	Öneriler
1. Park içerisinde sık dokulu bir ağaçlandırma olması nedeniyle aralarda cılız kalmış ve kurumuş ağaçlar tespit edilmiştir ve devrilme tehlikesi yaratmaktadır.	1. Park içerisinde yer alan kurumuş ağaçlar tespit edilerek kesilmeli, bitki dokusunun zayıf olduğu alanlarda yenileri dikilmelidir.
2. Park zemininde yoğun olarak biriken çam ibreleri yangın tehlikesini arttırmaktadır.	2. Park alanı içerisine dökülmüş çam ibreleri sık sık temizlenmelidir.
3. Yürüyüş yolları içerisinde yer alan ağaç diplerindeki çamur alanlar kötü görüntü vermektedir.	3. Yürüyüş yollarındaki ağaç diplerine ağaç altı ızgarası uygulaması yapılmalıdır.
4. Yoğun kullanılan yeşil alanlarda kelleşme, açılmalar vb. seyrelmeler olduğu ve toprak zeminin kompaktlaşması sonucunda geçirimsiz yüzeyler oluştuğu görülmüştür.	4. Geçirimsiz alanlar havalandırılarak gerekli bitkisel onarım çalışmaları yapılmalıdır.

4.4.3 Pirireis Parkı'na Yönelik Uzman Değerlendirmesi

Uzman görüşleri ışığında Pirireis Parkı'nın işlevsel, estetik, teknik ve ekolojik açıdan değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda alana ilişkin sorunlar saptanmış ve bu sorunlara ilişkin öneriler geliştirilmiştir. Uzman perspektifinden Pirireis Parkı'nın işlevsel açıdan Tablo 4.32, estetik açıdan Tablo 4.33, teknik açıdan Tablo 4.34 ve ekolojik açıdan değerlendirilmesi ise Tablo 4.35'de sunulmuştur.

Tablo 4.32: Uzman perspektifinden Pirireis Parkı'nın işlevsel açıdan değerlendirilmesi.

Pirireis Parkı'nın <i>işlevsel</i> açıdan değerlendirilmesi	
	
Çim alanlarında meydana gelen bozulmalar.	Sualtı sporları merkezi.
Sorunlar	Öneriler
1. Park içerisindeki yeşil alanlarda yer yer çimlerde bozulmalar saptanmıştır.	1. Park alanındaki kurumuş çim alanlarda yeniden çimlendirme çalışması yapılmalıdır.
2. Park kullanıcıları için tasarlanan ücretsiz tuvalet engelli kullanımına uygun değildir.	2. Tuvalet girişi kot farkı olduğundan dolayı engelli rampasına uygun değildir. Engelliler için tasarlanan merdiven asansörleri ile engelli girişi sağlanmalıdır.
3. Yürüyüş yolu üzerinde yer alan tabelalar, çöp kovaları ve bankların sürekliliği engellediği görülmüştür.	3. Yürüyüş yolu üzerinde yer alan elemanlar yol kenarındaki çim alan üzerine yerleştirilmelidir.
4. Kıyı boyunca yer alan kafeteryaların sahil yürüyüş sürekliliğini kestiği ve kendi sınırlarının dışına çıktığı belirlenmiştir.	4. Kafeteryaların ruhsat sınırları kontrol edilerek işgal alanları geri kazanılmalı ve kafeterya cephelerinde iyileştirme yaptırımı uygulanmalıdır.
5. Kıyı yolunun her iki tarafını birbirine bağlayan yaya geçitleri ve kaldırımların yetersiz olduğu tespit edilmiştir.	5. Eksik olan kısımların kaldırım çalışmaları tamamlanmalı ve ihtiyaç noktalarına göre kontrollü yaya geçit sayıları artırılmalıdır.
6. Yaya kullanımına ayrılmış yürüyüş yollarını motorlu taşıtların da kullandığı görülmektedir.	6. Yaya yoluna taşıtların giriş yaptığı noktalar yalnızca ihtiyaç dahilinde kullanılacak şekilde hidrolik baba konulmalı ve kontrollü giriş çıkış sağlanmalıdır.
7. Sualtı sporları ve sörf kulübü tesislerinin park kullanıcılarının ulaşımı açısından ilişkilendirilmesi yetersizdir.	7. Sosyal tesislerin park ile ilişkilerinin sağlanması için tasarım çalışması yapılmalı ve park ile bütünlüğü sağlanmalıdır.
8. Park kullanıcılarının plaja sorunsuz ulaşımı için yürüyüş yolu olmadığı görülmüştür.	8. Yürüyüş yolundan plaja ulaşımı sağlamak için ahşap platform uygulaması yapılmalıdır.
9. Parktaki çim alanlar içerisinde yaya patika izleri oluşturduğu görülmektedir.	9. Halkın gereksinimlerine göre patika yollar tasarlanmalı ve bitkisel tasarım ile geçilmemesi gereken alanlar engellenmelidir.
10. Parkın sınırları yeterince belirgin değildir.	10. Park alanı bitkisel tasarım ile sınırlanmalı ve mekânsal tasarıma uygun hale getirilmelidir.

Tablo 4.33: Uzman perspektifinden Pirireis Parkı'nın estetik açıdan değerlendirilmesi.

Pirireis Parkı'nın <i>estetik</i> açıdan değerlendirilmesi	
	
Ağaç diplerinde meydana gelen çamurlaşma.	Sahil hijyeni.
Sorunlar	Öneriler
1. Park içerisinde yer alan bakım ofisi ve zabıta kontrol binası bakımsız ve eski bir görünüme sahiptir.	1. Bakım ofisi binasına cephe çalışması yapılmalıdır.
2. Park içerisinde yer alan yürüyüş yollarında ve bordürlerde bozulmalar görülmüştür.	2. Yürüyüş yolları ve bordürlerdeki bozulmalar onarılmalı hizası bozulmuş bloklar düzeltilmelidir.
3. Park bilgi panoları eski görünmektedir ve bozulmalar belirlenmiştir.	3. Park bilgi panoları yenilenmelidir.
4. Özellikle doğal gelişen çalı gruplarında bazı bitkiler iç içe girmiş ve karmaşık görünmektedir.	4. Çalı gruplarında iç içe girmiş bitkilerde seyreltme çalışması ve form budaması yapılmalıdır.
5. Kıyı tarafına parklanma yapmış otomobiller ve otopark kıyı manzarasını engellemektedir.	5. Yolun kıyı tarafına otopark yapılması engellenmelidir.
6. Parktaki heykellerin bakımsızlık nedeniyle parkın görsel bütünlüğünü bozduğu görülmektedir.	6. Heykellerin yüzey bakım çalışmaları yapılmalı, kırılmalar onarılmalı, eğer gerekiyorsa yenilenmelidir.
7. Yürüyüş yolları içerisinde yer alan ağaç diplerindeki çamur alanlarının kötü görüntü oluşturduğu görülmektedir.	7. Yürüyüş yollarındaki ağaç diplerine ağaç altı ızgarası uygulaması yapılmalıdır.
8. Çocuk oyun alanı yanında yer alan kum havuzu kumları alan dışına taşarak kötü görüntü oluşturmaktadır.	8. Kum havuzundan taşan kumlar temizlenmeli ve eksilen kum miktarı tamamlanmalıdır.
9. Park içerisinde yer alan özel kullanımlı kafe binaları ve çevresi kirli ve bakımsızdır.	9. Kafe sınırları net bir şekilde belirlenerek temizliği sağlanmalı ve parka bakan cephelerinde yenileme çalışması yapılmalıdır. Çevre temizliği için Zabıta Müdürlüğü'nce yaptırım uygulanmalıdır.
10. Taşıt yolu kenarında yer alan yaya kaldırımı ve sınırlayıcı elemanlarda bozulmalar saptanmıştır.	10. Yaya kaldırımlarında oluşan bozulmalar onarılmalı gerekirse yenilenmeli ve sınırlayıcı elemanlar kaldırılarak bitkisel sınırlama yapılmalıdır.
11. Kıyı boyunca kötü görüntüye neden olan kullanılmayan deniz taşıtları yer aldığı tespit edilmiştir.	11. Kullanılmayan deniz taşıtları sahiplerine ihtar gönderilmeli eğer sahipsizse kurum tarafından kaldırılmalıdır.
12. Park alanı içerisinde yer yer kullanılmayan alanlar bulunmaktadır.	12. Kullanılmayan alanlar tasarıma uygun olarak aktifleştirilmeli veya bitkisel çalışma ile yenilenmelidir.
13. Park giriş noktaları yeterince vurgulu değildir ve algılanabilirliği yeterli değildir.	13. Park girişlerine vurgulayıcı bitkisel tasarım ve/veya giriş kemerleri tasarlanmalıdır.

Tablo 4.34: Uzman perspektifinden Pirireis Parkı'nın teknik açıdan değerlendirilmesi.

Pirireis Parkı'nın teknik açıdan değerlendirilmesi	
 <p>Parklarda kauçuk zemin bulunmamaktadır.</p>	 <p>Çim yüzeylerde geçiş deformasyonları.</p>
 <p>Kauçuk zeminde meydana gelen bozulmalar.</p>	 <p>Sınırlayıcı elemanlarda bozulmalar.</p>
Sorunlar	Öneriler
1. Kıyı boyu yürüyüş yolu ve plaj alanı yeterince bakımlı olmadığından bozulmalar söz konusudur.	1. Sahil yürüyüş yolu ve plaj alanı temizlenmeli ve zeminde oluşan bozulmalar onarılmalıdır.
2. Spor aletleri zemininde kauçuk zemine yer verilmemiştir.	2. Spor aletleri alanına kauçuk zemin uygulaması yapılmalıdır.
3. Park içerisinde yer alan banklar ve piknik masalarında kırılma ve bozulmalar belirlenmiştir.	3. Banklar ve piknik masalarındaki bozulmalar onarılmalı, gerekirse yenilenmelidir.
4. Çocuk oyun grubunda yer alan kauçuk zeminde yer yer deformasyon görülmektedir.	4. Alan içerisindeki kauçuk zeminde bozulma görünen bölgeler onarılmalı veya yenilenmelidir.
5. Çocuk oyun grupları ve spor aletlerinde arızalı veya kırık olan malzemeler görülmüştür.	5. Arızalı veya kırık spor aletleri onarılmalı veya yenilenmelidir.
6. Çalı grupları içerisinde yer alan damlama sulama tesisatı ve çim sulama springlerinde kırık ve kaçaklar saptanmıştır.	6. Kırık ve kaçak olan sulama tesisatları onarılmalı veya yenilenmelidir.
7. Kıyı boyunca devam eden bisiklet yolunun zemini ve sınırlayıcı elemanlarında bozulmalar görülmüştür.	7. Bisiklet yolu zemin boyası, zemin işaretleri ve sınırlayıcı elemanları yenilenmelidir.

Tablo 4.35: Uzman perspektifinden Pirireis Parkı'nın ekolojik açıdan değerlendirilmesi.

Pirireis Parkı'nın ekolojik açıdan değerlendirilmesi	
	
Kurumuş cılız ağaçlar ve çalılar.	Kurumuş cılız ağaçlar ve çalılar.
Sorunlar	Öneriler
1. Park içerisinde cılız kalmış, kurumuş ağaçlar ve çalılar görülmüştür.	1. Park içerisinde yer alan kurumuş ağaçlar ve çalılar kesilmeli, seyrek bitki dokusu olan alanlara yenileri dikilmelidir.
2. Rüzgâr ve deniz suyu etkisiyle oluşan tuz serpintileri bitki oluşumunu olumsuz yönde etkilemektedir	2. Rüzgâr ve deniz suyuna dayanıklı bitki türleri kullanılmalıdır.
3. Ağaç altındaki göllenme sorunu bitkilerde ekolojik sorunlar yaratmaktadır.	3. Göllenmeye sebep olan nedenlerin saptanması ve giderilmesi gerekmektedir.
4. Yoğun kullanılan yeşil alanlarda kelleşme, açılmalar vb. seyrelmeler olduğu ve toprak zeminin kompaktlaşması sonucunda geçirimsiz yüzeyler oluştuğu görülmüştür.	4. Geçirimsiz alanlar havalandırılarak gerekli bitkisel onarım çalışmaları yapılmalıdır.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Beylikdüzü, son yıllarda hızlı nüfus artışının ve yapılaşmanın en yoğun olduğu İstanbul'un ilçelerinden birisidir. Beylikdüzü ilçesinde bulunan üç park (Belediye Parkı, Atrium Parkı ve Pirireis Parkı) üzerinden kentsel yeşil alanlarda peyzaj performansının sosyal yarar açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu kapsamda Beylikdüzü'nde yaşamakta olan 450 kişiye anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Bu anket uygulaması sonucunda, bahsedilen parklarda katılımcıların nelere dikkat ettiği ve neleri ölçüt olarak kabul ederek bu parkları ziyaret ettikleri ölçülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre, haftada birkaç gün ve genel olarak da hafta sonları ziyaret edilen parklara ulaşımın genellikle yürüyerek sağlandığı belirlenmiştir. Genellikle Beylikdüzü yerleşik halkı tarafından tercih edilen parkların en fazla arkadaşlarla ve eş-çocukla ziyaret edildiği saptanmıştır. Kadınların en fazla Belediye Parkı'nı tercih ettikleri görülmektedir. Katılımcıların, park alanlarının büyüklüğünü genel olarak "kısmen yeterli" ve "yeterli" olarak nitelendirdiği belirlenmiştir.

Katılımcıların park alanlarını rekreasyonel kullanım tercihleri sosyallik (eğlence, sosyalleşme, görünürlük, akşam kullanımı), konfor ve imaj (güvenlik, bakımlılık, bitkisel doku, çekicilik), ulaşılabilirlik (yakın olması, erişilebilirliğin kolay olması, engelli kullanımına uygunluğu, geçiş alanı olarak kullanılması), kullanım ve aktiviteler (rekreasyonel etkinliklerinin fazla olması, yeme-içme yerinin olması, çocuk oyun alanlarının olması, resmî törenlerin yapılması) kapsamında değerlendirilmiştir. Bu amaçla yapılan değerlendirme sonucunda, Belediye Parkı'nın eğlence, sosyalleşme, güvenlik, bitkisel doku, erişilebilir olma, rekreasyonel etkinliklerin fazla olması ile spor alanlarının olması açısından daha çok tercih edildiği gözlenmektedir. Bakımlılık, geçiş alanı olarak kullanılması ve resmî törenlerin yapılması açısından Atrium Parkı tercih edilmektedir. Görünürlük, akşam kullanımı, çekicilik, engelli kullanımına uygunluk ve yeme-içme yerlerinin fazla olması açısından ise Pirireis Parkı'nın tercih edildiği belirlenmiştir.

Anket uygulamasının ardından, Beylikdüzü Belediye Parkı, Atrium Parkı ve Pirireis Parkı peyzaj performans ölçütlerine ilişkin uzman görüşleri ile işlevsel, estetik, teknik ve ekolojik ölçütlere göre değerlendirilmiştir. Bu üç park için belirlenen ortak sorunlar;

işlevsel açıdan park giriş noktalarının yeterince vurgulu olmadığı ve fark edilebilirliğinin yetersiz kaldığı, aynı zamanda park kullanıcıları için tasarlanan ücretsiz tuvaletlerin engelli kullanımına uygun olmadığı, estetik açıdan park kimliği tabelalarının parkların doğal görüntüsü ile uyumsuz olduğu ve park içerisinde yer alan yürüyüş yollarında, bordürlerde bozulmalar görüldüğü, teknik açıdan çalı grupları içerisinde yer alan damlama sulama tesisatında kırık ve kaçaklar olduğu, ekolojik açıdan ise parklarda cılız kalmış, kurumuş ağaçlar ve toprak zeminde kompaktlaşma sonucunda geçirimsiz yüzeyler oluştuğudur.

Belediye Parkı, Atrium Parkı ve Pirireis Parkı'nın peyzaj performansı yararlarına ilişkin değerlendirmeler yapıldığında;

- Belediye Parkı, kent merkezinde koruluk alan olma özelliğiyle aynı zamanda 10,800 m²'lik toplam yeşil alan ve bünyesinde barındırdığı 1478 adet ağaç ile birlikte kentin ısı dengesini değiştirerek kentsel ısı adalarının yoğunluğunu düzenleyebilmektedir.
- Atrium Parkı, kent merkezinde olmasıyla, yerleşim alanları ile okul bölgesi arasında kalmasıyla ve içerisinde çok sayıda çocuk oyun grubu, macera parkurları ve spor aletleri bulundurmasıyla diğer parklara göre genç yaş grubuna daha çok hitap etmektedir. Bu da gündüz hemen her saat aktif kullanım içeren bir yaşam merkezine dönüşmesini sağlamıştır.
- Pirireis Parkı, saptanan 53 farklı tür çeşitliliği ile diğer parklara göre daha fazla bitkisel biyoçeşitlilik sunmaktadır. Ayrıca parkın deniz kıyısında bulunması dolayısıyla kafeteryalar, sörf kulübü, su altı dalış kulübü gibi sunduğu rekreatif aktivite fırsatları diğer parkalara göre oldukça fazladır.

Belediye Parkı, Atrium Parkı ve Pirireis Parkı bu özellikleriyle, kullanıcıların yaşam tarzlarını daha mutlu, daha sağlıklı ve daha ekolojik bir şekilde yükseltme potansiyeline sahiptirler.

Kaliteli yeşil alan uygulamaları yapılabilmesi için ihtiyaca ve parkların fonksiyonlarına göre donatı ihtiyaçları sağlanmalıdır. Mevcut parklarda ise eskijen ve eksilen tüm donatı elemanları yenilenmelidir. Donatı elemanlarının işlevsel ve estetik özellikleri göz ardı edilmemelidir. Yeşil alanlar dinamik, canlı ve zamana bağlı değişim gösteren alanlardır. Tasarımcı uygulama esnasında ve sonrasında alanın sürekliliği için bakım ekibini

bilgilendirmelidir. Yapılan uygulamaların kullanıcılar tarafından algılanıp kabul görmesi, alanın sahiplenilmesi için çevre bilincinin kullanıcılara kazandırılması gerekmektedir.

Sürdürülebilir ilkeler ile tasarlanıp yönetilen kentsel yeşil alanlar etkin kullanıma sahip alanlardır. Kentsel yeşil alanların kontrolünün sağlanabilmesi için; alan için uygulanacak bakım yöntemleri ve teknikleri oldukça önemlidir. Amaç alana az müdahale ile mevcut yapının korunması ve geliştirilmesi olmalıdır.

Kent içinde rekreasyonel amaçlı olarak kullanılan kamusal yeşil alanların ölçüsü ve dağılımı, nüfusu ve nüfusun kent içindeki dağılımı ve mahalle karakteri ile yakından ilişkilidir.

Kentlerde büyük ölçekli, peyzaj kalitesi yüksek çeşitli kentsel kamusal yeşil alanların planlanması ve tasarlanması gerekmektedir. Çeşitli karakteristik özelliklere sahip bu alanlarda peyzaj performansının sosyal yarar düzeyleri, ortaya konulan öneriler doğrultusunda geliştirilmelidir. Bu kapsamda işlevsel, estetik, teknik ve ekolojik bağlamda geliştirilen öneriler sunulmuştur. Ancak, gelecekte yapılacak çalışmalara yol gösterici olması için geriye dönük bir değerlendirme sistemi olarak peyzaj performansı, değeri göstermek ve sürdürülebilir peyzaj çözümlerine yönelik durum yaratmak için performans öncesi ve sonrası karşılaştırma yapılmasını da savunmaktadır.

Kentsel yeşil alanların gerek planlaması ve tasarımı gerekse peyzaj performans düzeylerinin artırılması ve dolayısıyla kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesi bağlamında yeşil alanların yönetimi özel önem arz etmektedir. Sonuç olarak, Beylikdüzü Belediyesi'ne kentsel yeşil alanların planlanması, tasarımı ve yönetimi açısından gelecekte yapılacak çalışmalar için peyzaj performansını yükseltici yönde önem taşıdığı vurgulanmıştır. Ayrıca, bu tez çalışmasında sürdürülebilir kentsel yeşil alanların planlanması, tasarımı ve yönetimine katkı sağlanmaktadır.

KAYNAKLAR

- Akbulut, Ç. D. (2007). Aksaray Kenti Açık-Yeşil Alanlarının Nitelik ve Nicelik Yönünden Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Konya, 194 s.
- Aksoy, Y. (2001). İstanbul Kenti Yeşil Alan Durumunun İrdelenmesi. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, İstanbul, 784 s.
- Albayrak, B. (2006). Çorum Kenti Mevcut Alan Kullanım Kararları ve Açık-Yeşil Alan Verilerinin Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 116 s.
- Avcı, M. (2014). Kentsel Biyoçeşitlilik Açısından İstanbul. *Kentsel Ekoloji ve Yaşanabilir Kent Sempozyumu*, 6-8 Kasım 2008, İzmir, s. 81-105.
- Beylikdüzü Belediyesi, (2015). Stratejik Plan 2015-2019, http://www.beylikduzu.bel.tr/sites/default/files/stratejik_plan_2015-2019.pdf, (20.01.2017).
- Buck, L. E., Milder, J. C., Gavin, T. A., ve Mukherjee, I. (2006). Understanding ecoagriculture: A framework for measuring landscape performance. Ecoagriculture Discussion Paper No. 2. Washington, DC: Ecoagriculture Partners.
- Cengiz, C., Cengiz, B. ve Bekci, B. (2012). Environmental Quality Analysis for Sustainable Urban Public Green Spaces Management in Bartın, Turkey. *Journal of Food, Agriculture & Environment*, 10 (3&4), 938-946.
- Cengiz, C., Bekci B. ve Cengiz, B. 2014. A Comparative Study of Public Green Spaces in the Changing Urban Texture in terms of Preferences for Ornamental Plants and Visual Quality: The Case of Bartın (Turkey). *Fresenius Environmental Bulletin*, 23 (9a), 2326-2342.
- Chitakira, M., Torquebiau, E., Ferguson, W. ve Mearns, K. (2017) Analysis of Landscape Performance Assessment By Key Stakeholders in A Transfrontier Conservation Area, s. 1-14.
- Çelik, G. (2013). Manavgat Merkez İlçesi Yeşil Alanlarının İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi, İstanbul, 178 s.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, (2018). İstanbul Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Müdürlüğü, <http://www.csb.gov.tr/iller/istanbulakdm/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=10462> (05.08.2018).

- Çulha, K. (2013). Kırklareli Kent Merkezi Açık Yeşil Alanlarının Nitelik ve Nicelik Açısından İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Edirne, 143 s.
- Demirci, A., Karakuyu, M., İncekara, S. ve Karaburun, A. (2009). Gürpınar'daki Kentleşme Sürecinin Heyelan Riski Taşıyan Bölgelerdeki Yapılaşma Açısından Değerlendirilmesi, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 21, 95–108.
- Duman, T. Y., Keçer, M., Ateş, Ş., Emre, Ö., Gedik, İ., Karakaya, F. ve Gökmenoğlu, O. (2004). İstanbul Metropolü Batısındaki (Küçükçekmece-Silivri-Çatalca Yöresi) Kentsel Gelişme Alanlarının Yer Bilim Verileri, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Duman, T. Y., Nefeslioğlu, H. A., Çan, T., Ateş, Ş., Durmaz, S., Olgun, Ş. ve Keçer, M. (2006). Türkiye Heyelan Envanteri Haritası 1/500.000 Ölçekli İstanbul Paftası. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Eren, E. T. (2012). Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Dağılımlarının Tarihi Süreç İçindeki Değişimi: Trabzon Kenti Boztepe-Ganita Aksı Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Trabzon, 162 s.
- Eşbah, H. 2006. Aydın'da Kent Parklarının Bazı Ekolojik Kalite Kriterleri Yönünden İrdelenmesi. *Ekoloji Dergisi*, 15 (58); 42-48.
- Eymirli, S. (1994). Erzurum Kenti Açık ve Yeşil Alanlarının Saptanması ve Kentiçi Açık-Yeşil Alan İlkeleri Yönünden Araştırılması. Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Adana.
- Faber, M. (2008). How To Be An Ecological Economist. Special Section: Integrated Hydro-Economic Modelling For Effective and Sustainable Water Management. *Ecological Economics*. 66, 1–7.
- Google Maps. <https://www.google.com.tr/maps> (19.10.2019).
- Gökalp, A. (2006). Körfez Depremi Sonrası Adapazarı Kentsel Yerleşim Düzeninde Açık ve Yeşil Alan Sisteminin Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Bartın, 130 s.
- Gül, A. ve Küçük, V. (2001). Kentsel Açık-Yeşil Alanlar ve Isparta Kenti Örneğinde İncelenmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Seri: A, Sayı: 2, ISSN: 1302-7085, s: 27-48.
- Gülersoy, N. Z., Özsoy, A., Tezer, A., Yiğiter, R. G. ve Günay, Z. (2012). *Mevcut Kentsel Dokuda Çevresel Kalitenin İyileştirilmesi: Stratejik Kalite Planlaması Modeli* [e-kitap]: İstanbul Teknik Üniversitesi, ISBN 978-975-561- 415-1.

- Günel, İ. (2010). Soma (Manisa) İlçesi Açık ve Yeşil Alan Potansiyelinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Çanakkale, 138 s.
- Hacıaliloğlu, K. (2012). Kentsel Yeşil Alan Sistemi İçinde Kıyı Parklarının Düzenleme İlkeleri. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Sitemler ve Ulaştırma Yönetimi, İstanbul, 140 s.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi, (2016). Beylikdüzü ve Büyükçekmece İlçelerindeki Muhtelif Heyelan Sahalarının Araştırılması, İncelenmesi ve İzlenmesi Projesi Yönetici Özeti, TÜBİTAK, 38 s.
- İnceoğlu, M. ve Aytuğ, A. (2009). Kentsel Mekânda Kalite Kavramı. *MEGARON*, 4 (3):131-146.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi, (2009). İstanbul Olası Deprem Kayıp Tahminleri, İstanbul: İBB Deprem ve Zemin İnceleme Müdürlüğü.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi, (2015). <http://www.ibb.istanbul/tr-TR/Pages/AnaSayfa.aspx> (04.12.2017).
- Kapan, K. (2014). Beylikdüzü'nde Şehirsel Gelişme. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, İstanbul, 88 s.
- Kart, N. (2008). İstanbul Tarihi Yarımada Yeşil Alanlarının Tarihsel Süreç İçerisindeki Değişiminin İrdelenmesi. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul, 434 s.
- Keleş, R. (1980). Kentbilim Terimleri Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayını, *İmge Kitabevi Yayınları*, 224 s.
- Koramaz, E. (2010). Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesinde Yeşil Alanların Etkinliğinin Ölçülmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Model Önerisi. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlaması Anabilim Dalı, İstanbul, 283 s.
- Kömür Ardalı, Z. (2018). Beylikdüzü İlçesi Açık-Yeşil Alan Sisteminin Mevcut Durumun Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Tekirdağ, 130 s.
- Krováková, K., Semerádová, S., Mudrochová, M., & Skaloš, J. (2014). Landscape Functions and Their Change – A Review On Methodological Approaches. *Ecological Engineering*, 75, 378–383.
- LAF, (2014). Landscape Performance Series, Retrieved November, 2012 from: <http://lafoundation.org/research/landscape-performance-series>.
- Levend, T. (2008). İstanbul İli Bayrampaşa İlçesi Açık ve Yeşil Alanlarının Nitelik ve Nicelik Açısından İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Konya, 148 s.

- Li, M. H., Dvorak, B., Luo, Y., and Baumgarten, M. (2013). Landscape Performance: Quantified Benefits and Lessons Learned From A Treatment Wetland System and Naturalized Landscapes. *Landscape Architecture Frontiers* 1 (4), 56-68.
- Li, M. H., Dvorak, B., Luo, Y. and Manskey, J. (2014). "Park Seventeen" Residential Roof Garden: Landscape Performance and Lessons Learned. CELA 2014 Conference Proceedings, March 26-29, 126-127.
- Lovell, S. T. ve Johnston, D. M. (2009). Creating Multifunctional Landscapes-How Can The Field Of Ecology Inform The Design Of The Landscape? *Frontiers in Ecology and the Environment*, 7 (4), 212- 220.
- Musacchio, L. R. (2009). The Ecology and Culture Of Landscape Sustainability: Emerging Knowledge And Innovation in Landscape Research and Practice. *Landscape Ecology*, 24 (8), 989-992.
- Nas, T. (2019). Kırşehir Kent Merkezinde Kamusal Açık Yeşil Alan Yeterliliğinin Peyzaj Mimarlığı Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Bartın, 119 s.
- Nassauer, J. I. ve Opdam, P. (2008). Design in science: extending the landscape ecology paradigm. *Landscape Ecology*, 23(1), 633-644.
- Ndubisi, F. (2013). Quantifying The Benefits Of High-Performing Landscapes: Prospects and Challenges. Presentation given at Nanjing Forestry University, Nanjing, China.
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı, (t.y.). <http://aris.ormansu.gov.tr/csa/>, (22.08.2019).
- Önder, S. (1997). Konya Kenti Açık ve Yeşil Alan Sisteminin Saptanması Üzerinde Bir Araştırma. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 155 s.
- Şahin, F. (2010). Altındağ İlçesi Örneğinde Kentsel Sosyal Yapı ve Açık-Yeşil Alan İlişkilerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 33 s.
- Tosun, E. (2007). Tekirdağ İli Çorlu İlçesi Açık-Yeşil Alanların Saptanması Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ, 51-57 s.
- Turgut, S. T. (2017). Beylikdüzü'nün Mekânsal Gelişimi, s. 1, http://www.beylikduzuketbellegi.com/Content/assets/uploads/research/20170319_10db3f75-51de-4557-af5a-2a95bb6520f1_Beylikduzunun.Mekansal.Gelisimi.S%C4%B1rma.R.TURGUT.pdf, (18.10.2018).
- TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu), (2016). <http://www.tuik.gov.tr/PreTabloArama.do?metod=search&araType=vt> (14.05.2017).

- URL-1 (2018) Beylikdüzü Belediyesi Kent Bilgi Sistemi. 2016. <http://webgis.beylikduzu.bel.tr/keos/> (05.08.2018).
- USGBC LEED for New Construction. (2009). Retrieved from: www.usgbc.org/leed/nc (03.12.2018).
- Wang, Z., Yang, B., Li, S., ve Binder, C. (2016). Economic Benefits: Metrics and Methods for Landscape Performance Assessment. *Sustainability*, 8 (424); 2-12.
- WCED, (1987). Our Common Future. Oxford: Oxford University Press.
- Whitlow, H. (2016) 11th Street Bridge Park Landscape Performance Analysis: Environmental Metrics. *Landscape Architecture* Foundation, s 18.
- Yang, B., Blackmore, P. and Binder, C. (2013). Capitol Valley Ranch Landscape Performance Benefits Assessment. Landscape Architecture and Environmental Planning Faculty publications. Paper 144. Retrieved January 19, 2017, from https://digitalcommons.usu.edu/laep_facpub/144.
- Yang, Y., Guangsi, L. ve Honghong, Z. (2016). The Social Preference For Landscape Performance: A Case Study Of Four Chinese Urban Parks. CELA 2016 Conference, 415-434.
- Yazgi, D., Yılmaz, K. T. (2015). Evaluation of Open Space Performance of Urban Renewal Projects. Proceedings of the International Congress on Landscape Ecology, 23-25 October 2014, Antalya, pp. 341-348.
- Yücekaya, M. (2013). Kilis'te Açık Yeşil Alanlar ve Park Nitelikleri. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Kayseri, 139 s.
- Yücel, G.F. (2005). Kent Parkları ile İlgili Kalite Ölçütlerinin Oluşturulması. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı Doktora Tezi. İstanbul.